

හිහි වනේ සිට නිවන් දකින්න තිබෙන හරි මග කුමක්ද - නෙවන කොටස
What is the ideal way to attain Nirvana leading a lay life - Part 03

අතරක් නෑ කියන එක ධර්මයේ හොඳට පැහැදිලිව පෙන්වලා තියෙනවා, අභිධර්මයේ. ඇත්ත වශයෙන් ම ඒ සත්‍යය ම සත්‍යයයි! ඒ ගැන මොනවත් කතා කරන්න දෙයක් නෑ.

The Dhamma clearly says that there will be no gap. Abhi-Dhamma clearly says so, which is the truth and there is no question about it, at all.

හැබැයි, සත්‍යය බව දැනගන්න විදිහක් නැතුවයි කියන්නේ ඒක බොරු කියලා, පෙලක් අය පිලිගන්නේ නෑ කියන්නේ. එහෙනම්, පිලිගන්න පුලුවන් විදිහට මං හේතු පෙන්වන්නම්

But some folks deny that, because they have no way of determining the truth. I will show you proof.

ඒ වාගේම, මේ කය මලාට පස්සේ, මතු කයකට යනකන් අතරක් තියෙනවා කියන එකත් සත්‍යය ම සත්‍යයයි! ඒකටත් මං හේතු පෙන්වන්නම්. දෙක පරස්පර නොවෙන බවත් පෙන්වන්නම්, ධර්මයෙන්. හැබැයි, මෙව්වර කල් විසදලා නැති ප්‍රශ්නයක් මේ විසදලා පෙන්වන්නේ, තේරුණා නේ!

Further, when this body dies, and until the next body is acquired, there will be an intermediary being (Antarābhava), that too is truthful. I will show you why. I will also show referring to Dhamma, that these are not contrasting statements. I will solve this problem, which hasn't been clarified for some time.

“කතංව භික්ඛවේ ජාති?” මේ සූත්‍ර පිටකයේ විග්‍රහ කරනවා **“ජාති!”** – **“යං තේසං තේසං සත්තානං නම්භි නම්භි සත්ත නිකායේ ජාති, සංජාති, ඔක්කන්ති, අභිනිබ්බන්ති, බන්දානං පාතුභාවෝ, ආයතනානං පටිලාභෝ”** කාරණා 6ක් පෙන්වලා, **“අයං චූච්චති භික්කවේ ජාති!”** මහණෙනි, මෙන්න මේකට ජාති කියනවා.

“And what is birth? The birth of beings into the various orders of beings (jāti), their coming to birth (sanjāthi), precipitation [in a womb]/ conception (okkanthi), generation (abhinibbanthi), manifestation of the aggregates (khandhānan pāthubhāvo), obtaining the sense bases for contact (āyatanan pātilabho)— this is called birth.”

දැන් “ජාති” කියන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ, සංක්ෂිප්ත කරලා මේ ජාති කියලා අපි මේ ලෝක සම්මතයේ කතා කරන වචනය ද?

What Lord Buddha referred to as birth (jāti) and what’s widely endorsed as birth, are they the same thing?

විග්‍රහ සහගතව ම ජාති 6 ආකාරයකට වෙනස් වෙන ආකාරය පෙනවනවා. **6 ආකාරයක සම්පිණ්ඩනයකුයි මේ ජාති කියලා මේ ලෝකයා කියන්නේ.**

Lord Buddha has elaborately pointed out 6 types of birth (jāti). It is an aggregation of 6 fold phenomena, that we casually refer to as birth (jāti).

මොකද්ද මේ පෙන්නුවේ? ඉස්සෙල්ලාම පෙන්නුවා “ජාති” කියලා එකක්. ඒ එක් අවස්ථාවක්. සත්ත්වයෙක් ගේ උප්පත්තියේ දී හටගන්නා ආකාරය.

First the birth of beings into the various orders of beings (jāti).

දෙවැනි අවස්ථාව “සංජාතික” අවස්ථාව,

Secondly, their coming to birth (sanjāthi),

තුන්වෙනි එක “ඔක්කන්ති” අවස්ථාව, හතර වෙනි එක “අභිනිබ්බන්ති” අවස්ථාව.

Thirdly, the conception or the precipitation [in a womb] (okkanthi), fourthly, the generation (abhinibbanthi).

පස් වෙනි එක “බන්දානං පාතුභාවෝ” අවස්ථාව,

The fifth is the manifestation of the aggregates (khandhānan pāthubhāvo).

හය වෙනි එක, “ආයතනානං පටිලාභෝ” – ආයතන ප්‍රතිලාභය යළි ලැබුවා. ඇහැට රූප – කණුව ගබ්ද ඇහෙන්න, දිවට රස – නාසයට ගන්ධ ආදිය එන්න, ආයතන ප්‍රතිලාභය නැවත ලැබුවා.

The sixth is obtaining the sense bases for contact (āyatanan pātīlabho), so as to allow the contact of visual objects to the eye, sounds to the ear, flavors to the tongue etc.

ඒ කියන්නේ, ආසි මස් – ලේ කයක් ලබාගෙන ආවා. මෙන්න මේ සම්පිණ්ඩනය යි “ජාති” කියන්නේ!

That is to acquire a body of flesh and blood. The aggregation of the six refers to birth (jāti).

එහෙනම්, දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ ජාති පෙන්නුවු එකෙන්, අන්න අභිධර්මයේ පෙන්නුවු චුති – පටිසන්ධි අතර තිබිවී ජාතිය පෙන්නුවලා තිබුණු තැනක් තියෙනවා ඉස්සෙල්ලාම.

Now there is a place which links the Lord Buddha’s interpretation of birth (jāti) and what has been laid out in Abhi-Dhamma as cuti-patisandhi moment (decease-relinking moment).

ආං “ජාති” අන්න පෙන්නුවා ඉස්සෙල්ලාම, 6 ආකාරයෙන් පළවෙනි එක, අන්න චුතියයි පටිසන්ධියයි අතර අතරක් නැති ජාති අවස්ථාව!

The first one, the birth of beings into the various orders of beings (jāti), is the cuti-patisandhi moment, with no gap between the cuti citta (dying thought-moment in the respective bhava/ existence) to the patisandhi citta (first thought-moment in the successive bhava/ existence).

“සංජාති” – අන්න අර අන්තරාභවිකව කිවුව අවස්ථාව!

The second, their coming to birth (sanjāthi), is the intermediary being (Antarābhava).

“ඔක්කන්ති” – ඔත්ත ඔය අන්තරාභවිකයාට තමයි “ගන්ධබ්බා වක්කන්ති හොන්ති” – ඔක්කන්ති වෙනවා මිසක් පටිසන්ධි වෙනවාද බවේ?

Thirdly, the conception or the precipitation of the intermediary being (Gandhabba) in a womb (okkanthi), fourthly, the generation (abhinibbanthi).

මේ බුද්ධ දේශනාවේ බවේ පටිසන්ධියක් ගැන කියලා නෑ කොතැනක වත්, බඩට යන්නේ ඔක්කන්තිය! කොතනක වත් පෙන්නලා නෑ!

In the Dhamma, there is no mentioning of a patisandhi in the womb. Only the conception or the precipitation of the intermediary being (Gandhabba) takes place in a womb.

“ඔක්කන්තික්කතේ නාම-රූපං, අඤ්ඤා – මඤ්ඤාං, සහජාත පච්චේත පච්චේව, පටිසන්ධික්කතේ විපාකාබ්සාකතානං, කටත්ථාප රූපානං, කම්ම පච්චේත පච්චේව!”

“Okkanthikane nāma-rupang, Aññāmaññang, sahajātha paccena paccewa, patisandhikkane wipākabyākathanang, katattāja rupānang, kamma paccena paccewa”

පටිසන්ධි ක්ෂණය කොතනද? විපාක අව්‍යාකෘත සහ කර්මජ රූප! අව්‍යාකෘත විපාකය, මෙත්ත මේකයි පටිසන්ධියේදී අවග්‍යය වෙන්නේ. “කාය දසක – භාව දසක – වත්ථු දසක” කියන රූපක්ෂණ 3යි, පටිසන්ධියට කර්මජ රූපයන් ගෙන් හටගන්නේ!

Kammicaly-neutral, resultant, kammic-matter is what’s required at the relinking (patisandhi). As a result of the reproductive Kammic force, three dasakas or ‘decads’— namely, the kāya-dasaka (body-decad), bhava-dasaka (sex-decad) and vatthu-dasaka (base-decad) arise for relinking form kammic-matter.

අත්ත, ඇහි පිය ගහන මොහොතක මේක වෙලා ඉවරයි, චුති – පටිසන්ධිය. එහෙනම්, චුතියයි – පටිසන්ධියයි අතර සිද්ධ වෙන්නේ කොහේද? **දැන් හිතන් ඉන්නේ, “මෙතන චුත චුතා, බවේ පටිසන්ධි චුතා” කියලා, කාගේ හරි!**

This would have been done within just a blink of an eye. Then how can there be a gap between decease (cuti) and relinking (patisandhi). Now they are misconceived to say that the decease (cuti) to place here and the relinking (patisandhi) took place in the womb.

චිත්ත වීථියේ මොකද්ද නියෙන්නේ? මරණාසන්න චිත්ත වීථියක් අරගත්තහාම, අත්ත මරණාසන්න චිත්ත වීථියක, යම් කෙනෙක් මරණාසන්න මොහොතේ මලොත් එහෙම, චුත චුතොත්, එවෙලේ පටිසන්ධියක් ලබන චිත්ත වීථියක් නියෙනවා. ඔත්ත ඔය චිත්ත වීථිය අවසාන චිත්ථ වීථිය කියලා ගම්මුකෝ,

What is included in the thought-process (Citta Vritti)? When we consider the terminal thought-process, if an individual is deceased (at the consummation of the present being (Bhava), which will have a successive relinking (patisandhi) thought-process. We’ll take the terminal thought-process as the final thought-process.

දැන් අවසාන චිත්ත වීථිය - හදවත ඇසුරු කරගෙන, අන්තිම හෘද රූපය හටගන්නවා, **චිත්තක්ෂණ 17ක**, කියන්නේ අන්තිම මරණාසන්න චිත්ත වීථිය.

Now the final thought-process (citta viithi), arise associating the heart-base, with 17 thought-moments, this is the terminal though process.

“අතීත හවාංග, හවාංග චලන, හවාංග උපච්චේද” චිත්තක්ෂණ 3ක් ගෙවුනා.

Three thought-moments namely, atiita bhava"nga, atiita bhava"nga, bhava"nga upaccheda passes away.

[Atiita bhava"nga -a bhava"nga that flows by in a passive state when one of the five physical sense organs comes in contact with its object,

Bhava"nga calana- a bhava"nga that vibrates for one thought-moment,

Bhava"nga upaccheda - a bhava"nga that cuts off the flow.]

ඒ අන්තිම, අපි හිතමුකෝ දැන් මරණාසන්න වක්ඛුද්වාර චිත්ත වීථියක් ආවා කියලා, හටගන්නකොට.

Suppose the terminal thought-process is pertaining to the Cakkhudvāra (eye-door) [Bhava"nga calana].

ඉතින් ඊලඟට හවාංග උපච්චේද

Then comes bhava"nga upaccheda.

පංචද්වාර ආවජ්ජන,

Pañcadvaara-vajjana - A citta that turns towards the object through the sense door that has been stimulated.

ඒකෝ වක්ඛු විඤ්ඤාණ. දැන් මේ ආප්ත පංචද්වාරයෙන් බැලුවත්, වක්ඛු විඤ්ඤාණයට ආවා.

Then comes cakkhu viññāṇa or the eye-consciousness.

දැන් චිත්තක්ෂණ 5ක් ගෙවුනා. **සංපටිච්චන, සංතීරණ, වොත්තපන** - 6, 7, 8ක් ගෙවුනා.

Five thought-moments have passed. Then the sampaticchana - which has the function of receiving the object.

Then the santiirana arises, performing the function of investigating the object.

Then the votthapana - the stage of representative cognition termed the determining consciousness.

Now 8 thought-moments have passed.

ජවන - ජවන - ජවන - ජවන - ජවන - 5ක් ගියා, චිත්තක්ෂණ 13ක් ගියා.

Then five consecutive thought-moments called javana (impulsion) all having an identical nature. Now 13 thought-moments have passed.

14 වන චිත්තක්ෂණ අවස්ථාව “චුති”,

The fourteenth being the chuti (decease),

15 වැනි චිත්තක්ෂණ අවස්ථාව “පටිසන්ධි”, තව භවාංග 2ක් නියෙනවා නේද ඉතුරු?

Fifteenth is the patisandhi (relinking), don't we have 2 more life continuum (bhava"nga) thought-moments left?

(ශ්‍රාවක මහතෙක්): “භවාංගෙට – භවාංගෙට ගිහිල්ලා, දැන් චුතියෙන් ඉවරයි නේ ද ඒ භවය? ජීවිතයක අවසාන සිත චුති සිත නේ ස්වාමීන් වහන්ස!

A listener: Hasn't that already gone to (patisandhi) relinking? Isn't the decease thought (chuti citta) the final thought of a being?

(ස්වාමීන් වහන්සේ): මේකයි මහත්තයා, මෙන්න මෙහෙම එකක් නියෙන්නේ, දැන් ඔනන හුඟාක් ගැඹුරැයි. දැන් අපි දැන් අරන් නියෙන්නේ අර කියන අභිධර්මයේ මූල අභිධර්මයට පස්සේ ගන්න අවුවා.

Waharaka Thero: These are deep Dhamma concepts. We have been referring to commentaries which came subsequent to the original Abhi-Dhamma texts.

ඕක හොදට තෝරා ගන්න ඕනේ තැනක්! දැන් “චුතිය” යි “පටිසන්ධිය” යි කියන වචන සිද්ධ වෙන තැනදී සිද්ධ වෙන ආකාරය මේ විග්‍රහ වෙන්න ඕනේ.

This should be clearly understood. This is how the chuti (decease), patisandhi (relinking) takes place.

චුතියක් – පටිසන්ධි, භවාංග, චුති කර්මජයි නේද ඔක්කෝම? සූර්ණ කර්මජ නේ?

Chuti (decease), patisandhi (relinking), bhava"nga (life continuum), all these are Kamma-originated phenomena. Solely Kammic.

එතකොට චිත්ත වීථිය චිත්තජ නේ?

Then the thought-process (citta viithi) is solely thought-originated.

ඔව්, කර්මජ – චිත්තජ දෙකක්, තේරුණා නේ! චිත්තජ වූ කර්ම වීථිය හෘද රූපයේ භටගන්න, චිත්තක්ෂණ 17ක හෘද රූපය, චිත්ත රූපයක් සමඟ සකස් වෙලා යි චිත්තජ වෙන්නේ.

Kamma-originated and thought-originated are two different things all together. The thought-originated thought-process (citta viithi) is thought-originated, from the combination of the heart-base (with 17 thought-moments) with a thought-base.

ඒක මාධ්‍යයේ භටගන්නේ උප්පාද – චීනි – භංග කියන, අවස්ථාවක් – අවස්ථාවක් ගානේ කර්මජ රූප ක්‍රියාත්මක වෙනවා චිත්තක්ෂණයක් ගානේ.

In each stage of genesis (uppàda), static (thiti) and cessation (bhanga) of each thought moment kamma-originated form is arisen and perished.

ඒ ක්‍රමයට ඒකෙන් යන්නේ. එතකොට දැන් පටිසන්ධි – යම්කිසි චිත්ත, අන්තිම – අවසාන චිත්ත වීථිය හටගන්නකොට, එයට එහා චිත්ත වීථියක් හටගන්නවත්ත කර්ම ශක්තිය ඉඩ මදි වෙලා අවස්ථාව, දැන් චූත වෙන්න අන්තිම තියෙන චිත්තජ රූපය නිෂ්පාදනය කරන, පලවෙනි හෘද රූපය නිපදවනු – අන්තිම හෘද රූපය නිෂ්පාදනය කරනු අවස්ථාව!

Now then we have come to patisandhi (relinking), when the terminal thought-process (citta viithi) takes place, there will not be any more Kammic energy, to generate another thought-process (citta viithi), the moment when the final heart-base is generated.

ඒ නිෂ්පාදන අවස්ථාව අවසාන වෙනකොට, එයින් එහාට ගෙනියන්න පුලුවන් කර්ම ශක්තියක් නැති අවස්ථාවේ තමයි අන්තිම, අවසාන චිත්ත වීථිය පහල වෙච්චි අවස්ථාව.

There won't be any Karmic energy left to continue the being, the terminal thought-process takes place.

මෙන්න මේ අවස්ථාව තුළදී, නිෂ්පාදනය කරලා තියෙන, **අතින් ගලක් ගහලා අනහැරපුහාම අතින් ගිලිහිච්චි ගල දුන්න ශක්තිය අරගෙන ඒ මට්ටමට ගිහිල්ලා වැටෙනවා වාගේ, අන්න ඉතුරු ටික ගමන් කරනවා ඒ චිත්ත වීථිය අන්තිමට හදලා දුන්නහාම.**

Just like a stone flung, would take its path with whatever energy given to it, when it was released from the hand, once the terminal heart-base is generated, the subsequent events of the terminal thought-process would take place.

මෙන්න මේකේදී, අන්තිම – අවසාන චිත්තක්ෂණ 17 චිත්ත වීථිය ආරම්භ කරලා දීලා, ඒක චූතියට ගියාට පස්සේ,

After the 17 thought-moments are done with, when it is deceased,

හෘද රූපය – මෙහෙම තියෙනවා යම් චිත්ත නියමයක්, **“යම්කිසි චිත්ත වීථියක හෘද රූපයක් හටගන්නහාම, ඒ චිත්ත වීථිය අවසාන වන තුරු ම වස්තු බිජය වන්නේ ඒ හෘද රූපය යි!”**

About the heart-base, there is a psychic order (citta-niyàma), saying that once a heart-base is generated, that will be the subject of the thought-process (citta viithi), until the entire length of the 17 though moments have been done with.

එහෙමනම්, චිත්ත වීථියක් හටගෙන අවසාන වෙනකන් ම, චිත්තක්ෂණ 17 යනකන් ම යම් හෘද රූපයක් මූලාශ්‍රය කරගෙන ද හටගන්නේ, ඒ අනරේ තව හෘද රූපයක් හටගන්න බෑ!

Thus, one a thought-process with a certain heart-base as its source, is underway, it is impossible for another heart-base to occur, until the 17 thought-moments would pass.

ඒ 17 ඉවර වෙන්න ඕනේ. ඉතින්, මෙන්න මේ කියන්නා වූ 17 වෙනි එක අවසාන වෙනකන්, ඉස්සෙල්ලා කර්ම ශක්තියෙන් නිෂ්පාදනය කරලා දුන්න එක නමයි ක්‍රියාත්මක වුනේ.

Until the 17 thought-moments have been done with, the same heart-base generated so, will be operational.

ඒ කර්ම ශක්තියෙන් නව චිත්ත වීථියක් ගොඩනගන්න අවස්ථාවක් නැති අවස්ථාවේ නමයි අවසාන චිත්ත වීථිය පහල කරන්නේ. ඒ පහල කරලා ගියාට පස්සේ, ඒකේ මැදක් ගියාට පස්සේ වුන වෙන අවස්ථාවට නමයි කර්ම ශක්තිය නිබුණේ!

Now when the terminal thought-process takes place, there will be only enough Kammic energy for the decease (chuti) to take place, half way through the terminal thought-process.

එහෙනම්, වුනි කියලා කියන්නේ චිත්තයක් නෙමෙයි, **වුනි කියන්නේ කර්ම ශක්තිය!**

The decease (chuti) is not a thought, it has all to do with Kammic energy.

මේ චිත්තක්ෂණයක් ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ ඉස්සෙල්ලා හදලා දුන්න චිත්ත වීථියෙන්.

The thought-moments take place because of the thought-process generated form Kamma.

මරණාසන්න චිත්ත වීථියේ ක්‍රියාවලිය ඒකයි. හදලා දීලා ඉවරයි දැන්!

This is how the terminal thought-process takes place and that has already been generated.

දෙවෙනි කර්ම ශක්තිය නිෂ්පාදනය කරන්න ශක්තියක් නැතුවහාම, පළවෙනි එකෙන් හදලා දීපු එක අවසාන වෙනකොට, වුන වෙන ස්ථානයේදී, **“වුනි” කියලා කිවුවේ “කර්මප වුනිය!”** භවාංගය යි වුන වුනේ!

Now there won't be kammic energy left to generate another though process, and when the decease (chuti) though moment takes place, the Kammic decease occurs. What's deceased is the life continuum (bhava"nga).

පටිසංධි වෙලා, භවාංගයෙන් ආපු ශක්තිය තුළ අන්තිම කර්ම වේගය අවසාන වීමයි “වුනි” කිවුවේ.

After the initial relinking (patisandhi) of the being, the Kammic energy coming from the life continuum (bhava"nga) comes to the end point. This is what's called the decease (chuti).

එනකොට අපි ක්‍රියාත්මක වෙන චිත්ත වීථිය ඒ අවසානය එන්න ඉස්සෙල්ලා, අවසානයට හදලා දුන්න චිත්ත වීථිය.

Before the terminal though process comes to its end, the Kamma energy which generated that though process has been fully exhausted.

චිත්ත නියමය මොකද්ද, “වස්තු රූපය චිත්තක්ෂණ 17 අවසාන වෙන තුරු නව වස්තු රූපයක් හටගන්න බෑ! වස්තු රූප දෙකක් එක්කෙනෙකුට හටගන්නේ නෑ! හැදූ වස්තු රූපයක් අවසාන වෙනකන් නවත්වන්නත් බෑ!

The psychic order is (citta-niyàma) says that a thought-process never stops half way through, until the entire 17 thought-moments have been done with, until the base-object (vatthu-rupa) passes. And two base-objects (vatthu rupa) can't exist concurrently.

ඒක අවසාන භවාංග 2ට යනකන් ඒක ගියාට පස්සේ, අන්ත නව කර්ම වේගයෙන් නමයි ඊලඟ චිත්ත වීථිය පහල කරන්නේ!"

Then when the last 2 bhava"nga thought-moments have expired, the novel Kammic energy flow would generate the respective first thought-process.

එනකොට, වස්තු රූපය හදලා ඉවරයි, නව කර්ම වේගයේ වස්තු රූපය ඊලඟට හදන්නේ.

By then the heart-base would have been generated, related to the flow of novel Kamma energy.

දැන් ඔතනින්, දැන් චුතිය ගන්න හදනවා, චුතියට චිත්තය ගන්න බලාපොරොත්තු වෙනවා. "චුති චිත්තය" කියලා,

Nowadays, they consider this to be the, falsely associating decease (chuti) with a thought, calling it the decease thought (chuti citta).

ඒකට අපි දැන් හිතාගෙන ඉන්නවා පටිසන්ධි - භවාංග - චුති කියන ඒවායි, පටිසන්ධි චිත්ත - භවාංග චිත්ත - චුති චිත්ත කියන ඒවායි, මේ දෙක පටලවිල්ලක් කරගෙන තියෙන්නේ.

They think that the relinking (patisandhi), life continuum (bhava"nga) and decease (chuti), are same as relinking thought (patisandhi citta), life continuum thought (bhava"nga citta) and decease thought (chute citta).

භවාංගයයි, භවාංග චිත්තයයි කියන්නේ දෙකක්! භවාංගය කර්මපයි, කර්ම වේගයෙන් ගොඩනගන එකයි චිත්තය!

The life continuum (bhava"nga) and life continuum thought (bhava"nga citta) are two things. The life continuum (bhava"nga) is Kammic. What's generated from the Kammic energy is the thought.

ඒක ඒකෙන් ගොඩනැගෙන එක. එනකොට, කර්ම - චිත්ත කියන්නේ ඊන් දෙකක්!

Thoughts is generated from Kamma. Kamma and thoughts are two different flows.

කර්මප ඊන නමයි අපේ ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ, ඒ ක්‍රියාත්මක වෙන එකේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් නමයි චිත්ත පහල වෙන්නේ!

The flow of Kammic force is what's operational and as a result the thoughts would come to be.

"මනංව පටිච්ඡ ධම්මේව උප්පජ්ජති මනෝ විඤ්ඤාණං!"

"Mañca pañca dhamme ca (Dependent on the mind and ideas), uppajjati mano-viññāṇaṃ (there arises mind-consciousness)"

මන සි ධර්මයෝසි පුරේජානයි. මනෝ විඤ්ඤාණය පවිජේජානයි. පුරේජාන ව හටගන්නේ කර්ම ශක්තිය. විඤ්ඤාණය හටගන්නාට පස්සේයි චිත්තජ වැඩ කරන්නේ.

Mind and ideas are pre-existent. Mind-consciousness has a post-occurrence. Once the consciousness has arisen only, whatever thought-originated phenomena would follow.

ඒ කර්ම ශක්තිය නමයි කර්මජ රූප වශයෙන් පටිසන්ධි භවාංගය ට, භවාංග වලට සම්බන්ධ වෙන්නේ.

The reproductive kammic force results in kamma-originated matter, which connects to the relinking life continuum (patisandhi bhava"nga).

දැන් මේකේදී වැදගත් දෙයක් තියෙනවා. දැන්, අපි හිතමුකෝ දැන් අන්තිමට චුති චිත්තය ගන්නකොට, අපිට අද කියලා දීලා තියෙන්නේ "පෙර භවයේදී ගන්නා වූ කර්ම, කර්ම නිමිති, ගති නිමිති නිසා ලැබූ පටිසන්ධිය ලැබුවාට පස්සේ,

The relinking (patisandhi) takes place with object of this relinking thought-process being (i) an action (Kamma) which one has performed in the course of one's life, or (ii) any symbol which was conspicuous during the performance of the action (Kammanimitta) or (iii) characteristic symbol of the place in which one is bound to be reborn (gatinimitta).

භවාංග වශයෙන් ආපු අරමුණ මයි චුති චිත්තයට අරමුණු වෙන්නේ" කියලා නේද අපිට උගන්වන්නේ? එහෙම නේ උගන්වන්නේ, එහෙම නේද මහත්මයා?

This would be the relinking life continuum (patisandhi bhava"nga). We have been told that the object of this relinking thought is the same as that of the decease thought.

දැන් බලන්න කල්පනා කරලා මෙහෙම දෙයක්, චක්ඛුද්වාරික අරමුණකින් හටගන්න යම් චිත්ත වීථියක් ඇත්නම්, සෝතද්වාර - ඝාතද්වාර - ජීවිහාද්වාර ආදී අරමුණක් ඒකේ හටගන්නේ නෑ කියලා නීතියක් තියෙනවා නේ, සම්පූර්ණයෙන් ඒ නීතිය එහෙමනේ!

If a thought-process originated upon an object entered through the eye-door (Chakku-dwāra), it is impossible for an object from ear-door, nose-door or tongue-door to appear. This is a citta-niyāma (psychic order).

හොඳයි, අපි හිතමු පෙර භවයේදී සෝතද්වාරික වන්නා වූ කර්ම, කර්ම නිමිති, ගති නිමිති පහල වෙලා, සෝතද්වාර චිත්ත වීථියකින් ඒගොල්ලෝ චුතියෙන් පස්සේ භවාංගයට පත් වෙලා ආවා නම්, ඒ භවාංග චිත්ත වීථියට අරමුණු වුනේ සෝතද්වාරිකයි නේද එතකොට?

Suppose the relinking life continuum (patisandhi bhava"nga) happens to have an ear-door related action (Kamma) from past life, or (ii) any ear-door related symbol which was conspicuous during the performance of the action (Kammanimitta) or (iii) ear-door related characteristic symbol of the place in which one is bound to be reborn (gatinimitta). Then the object of the life continuum (bhava"nga) thought-process is ear-door related, isn't it?

හොඳයි, මේ අත්බැවයේ මරණාසන්න මොහොතේ චක්ඛුද්වාරික අවසාන චිත්ත වීථියක් හට ගන්නා නම් එහෙම, ඒ අවසාන චිත්ත වීථිය චක්ඛුද්වාරික නේද? එහෙනම්,

වක්බුද්දවාරික චිත්ත විචිය චුතිස කියන තැනට සෝතද්දවාරික චිත්ත විචියක්, පෙර භවයේ එකක් සම්බන්ධ කරන්නේ කොහොමද? කෝ විනය?

If in the dying moment, the terminal thought-process happened to be related to eye-door, then how can it can the ear-door related relinking thought-process be linked with the eye-door related terminal thought-process?

(ශ්‍රාවක මහතෙක්): ඒක තමයි, මේ චුති සිතට අනුව නෙමෙයි පටිසන්ධිය ඇති වෙන්නේ, අර මරණ අවස්ථාවේදී නිබ්ච්චි අර ජවන් සිත් පහ ට අනුවයි ප්‍රතිසන්ධියක් හටගන්නේ...

A listener: So the relinking (patisandhi) does not depend on the decease thought (chute citta), it would depend on the 5 thought-moments called javana (impulsion).

[It is at the stage of javana that an action is judged whether moral or immoral. Kamma is performed at this stage]

(ස්වාමීන් වහන්සේ): දැන් මෙහෙමයි, “ආවර්ජන චිත්තයේ පටන් ගෙන චිත්ත ඒ විචියේ අවසාන වෙන තුරු ඒකට අරමුණ විය යුත්තේ ගන්නාවූ ද්වාර අරමුණ මයි!” කියලා පෙන්වලා තියෙනවා නේ, ධර්මයේ පෙන්වලා තියෙනවා පැහැදිලිව.

Waharaka Thero: As a rule, for a complete perception of a physical object through one of the sense-doors, precisely 17 thought-moments must pass. Thus the object of that thought-process doesn't change until the 17 thought-moments have passed.

දැන් යම්කිසි චිත්ත විචියක් හටගන්නහොම, **ආවර්ජන චිත්තයේ පටන්ගෙන ඒකට අරමුණ විය යුත්තේ ඒකට ගන්නා වූ ද්වාරික අරමුණයි!** වෙන එකක් අතරමගට එන්න බෑ ඒක චිත්ත තියමයක්.

If a physical object came through one of the sense-doors, precisely 17 thought-moments must pass. Thus the object of that thought-process doesn't change until the 17 thought-moments have passed. Noting else can be substituted half way through.

(ශ්‍රාවක මහතෙක්): නමුත්, ඒක චිත්ත තියමය එක හරි, නමුත් මෙතන නැවත අර චුති සිතට අනුව නොවෙයි සිදු වෙන්නේ පටිසන්ධි සිත. මොකද, ඉස්සෙල්ලා ජවන් සිත් 5 ට අනුව තමයි කර්මය, කර්ම නිමිත්ත, ගති නිමිත්ත ට අනුව තමයි ඊලඟ භවයේ ප්‍රතිසන්ධිය හටගන්නේ.

A listener: That is the citta-niyàma (psychic order). However, the relinking (patisandhi) thought does not happen in accordance with the decease (chuti) thought. Because, based on the 5 thought-moments called javana (impulsion) only, the kamma, kammanimitta or gatinimitta, which becomes the object of the relinking (patisandhi) thought-process, come about.

(ස්වාමීන් වහන්සේ): හරි, දැන් ජවන් සිත් 5ක් ගියාට පස්සේ 6 වෙනි තැනට නේ චුති එන්නේ?

Waharaka Thero: After the 5 5 thought-moments called javana (impulsion), comes the thought moment of decease (chuti).

(ශ්‍රාවක මහත්මා): චුති සිත භවාංග වෙන්නන් පුලුවන්, තදාරම්මණ වෙන්නන් පුලුවන්.

A listener: The last 2 thought-moments of the decease thought (chuti citta) could be life continuum (bhava"nga), or registering stage (tadaalambane).

(ස්වාමීන් වහන්සේ): ඇ? ඉතින් තදාරම්මණ වෙනවා නම් අවසානයට යන්න ඕනේ.

Waharaka Thero: If it reaches the registering stage (tadaalambane), there should have been enough kammic energy to reach the end of the thought-process.

දැන් තව එකක් තියෙනවා, මූල චිත්ත නියමයක් තියෙනවා. **“ඡවන් සින් 7ක් හටගන්න යම් චිත්ත වීථියකට හේතු නැත්නම්, එක හිතක් වත් හටගන්නේ නෑ!”**

There is a psychic order (citta-niyàma), saying that if a thought-process is not conditioned to have 7 javana (impulsion) thought-moments, the thought would not arise at all.

එතකොට, 5ක් චුතාට පස්සේ 6 වෙනි එක වෙන සිතක් වෙන්න පුලුවන් කමක් නෑ!

Then after 5 javana (impulsion) thought-moments, how could the sixth be something else?

එහෙනම් මොකද්ද වෙන්නේ? **ඇයි ඒකට “චුති” කිවුවේ? එතෙතදී කර්ම ශක්තිය එන කර්මජ රැන අවසානයයි!**

Why did we call that decease thought-moment? At that point the flow of kammic energy is ceased.

මේ චිත්තජ රැනක් මේ යන්නේ, චිත්තක්ෂණ වලින් පෙන්නන්නේ. ඡවන් චිත්තක්ෂණ හෝ, එතන පෙන්න චිත්තක්ෂණ කියන්නේ චිත්ත වීථියේ චිත්තක්ෂණ 17 හා සම්බන්ධ එකක්. චිත්තක්ෂණ 17ක ආයු කාලයක් සම්බන්ධ වෙන තැන පටන් ගෙන, හටගන්නා වූ චිත්තක්ෂණ ක්‍රියාත්මක වෙන අවස්ථාවක් ඒ තියෙන්නේ.

This is a thought flow, shown in terms of thought-moments. A thought-process with 17 thought-moments.

එතකොට, චිත්තක්ෂණ 7ක් යන තුරු ඡවන් සින් 7ක් යනකන්, යන්න අයිති නැත්නම්, – බැරි නම්, එක සිතක් වත් පහල වෙන්නේ නෑ කියන එක ධර්මයේ මූලින් ම පෙන්නලා තියෙන එකක්. එක්කෝ, “අති මහන්තාරම්මණ, මහන්තාරම්මණ.....

A thought-process that is not conditioned to have 7 javana (impulsion) thought-moments, would not arise at all. Or else the object presented should be ‘very great’ (atimahattàrammana) or ‘great’ (mahattàrammana)....

(ශ්‍රාවක මහත්මා): එතකොට මරණාසන්න චිත්ත වීථියේ ඡවන් සින් 5 යනවා කියන එකත්, ඒකත් නියමයක් නේ.

A listener: Then in the decease thought-process, there will only be five javana (impulsion) though-moments, that too is a psychic order (citta-niyàma).

(ස්වාමීන් වහන්සේ): ඔව්! දැන් ඡවන් සින් 5 කියන්නේ, 5 ගිහිල්ලා, 6, 7 යනවා.

Waharaka Thero: Yes, now after the 5 javana (impulsion) though-moments, 6 and 7 comes.

(ශ්‍රාවක මහන්මා): 6, 7 එහෙනම් ජවන් නෙමෙයිද?

A listener: Then aren't they javana (impulsions)?

(ස්වාමීන් වහන්සේ): ඒක ජවන් කියනවා වෙනුවට පෙන්නන්නේ කර්මජ ක්‍රියාකාරී දෙයක් වුනි - පටිසන්ධි දෙකට ගැඹුරින් සම්බන්ධ වෙන එකක් ඒක.

Waharaka Thero: Instead of calling them javana (impulsions), they are called as decess-relinking (cuti-patisandhi), something deeply connected with action (Kamma).

ඕකයි ප්‍රශ්නේ තියෙන්නේ. **“චුති චිත්තය”** යි **“පටිසන්ධි චිත්තය”** යි කියන එකක් නේ මේ හදාගෙන තියෙන ප්‍රශ්නේ තියෙන්නේ. **චුතිය යි පටිසන්ධියයි** කියන්නේ කර්මජයි. කර්මජ එක ක්‍රියාවලියක්, චිත්තාවලියක් නෙමෙයි! ඒක ලෝක ක්‍රියාවලියක්, කර්මජ කියන්නේ. චිත්තජ කියන එකයි චිත්තාවලියට සම්බන්ධ වෙන්නේ.

That's the problem, referring to the decess thought (chuti citta) and relinking thought (patisandhi citta). Decess and relinking are kamma originated. It is a flow of kammic activities, not a flow of thoughts. Whatever thought originated, relates to the flow of thoughts.

එහෙනම් කර්මජ ක්‍රියාවලියෙන් දෙවෙනි වතාවට ඒකෙන් ගොඩනගන එකයි චිත්තාවලිය. එහෙනම්, **කර්මජ ක්‍රියාවලිය පුරේජානයි, චිත්තාවලිය පච්චේජානයි.** පුරේජාන ව මුලින් පහල වෙනවා කර්මජ ක්‍රියාවලිය, පච්චේජාන ව පසුව පහල වෙනවා චිත්තජ ක්‍රියාවලිය.

From the pre-existent flow of actions, the flow of thoughts occurs later. The flow of actions, originates first, the flow of thoughts follows.

පසුව කියන්නේ, අත්පුඩි ගහනකොට ශබ්දය - අත්පුඩිය ක්‍රියාත්මක වෙන්න ඕනේ, ශබ්දය පිට වෙන්න ඕනේ. ඒ කියන්නේ අත්පුඩිය ගහලා විනාඩි ගාණක් ගියාට පස්සේ සද්දේ පිටවෙන්නා කියන එක නෙමෙයි, ඒ එක්කලා ම ආසන්නයෙන් ඊලඟට පහල වෙන එක.

Later does not mean to say much later, as if the sound were to come after minutes of clapping. The latter takes place immediately after.

ඒ වගේ කර්මජ ක්‍රියාවලියක්, දැන් **“චක්ඛුංච පටිච්ච රුපේච උප්පජ්ජති චක්ඛු විඤ්ඤාණං”** එහෙනම්, චක්ඛුංච පටිච්ච රුපේච උප්පජ්ජති කියන්නේ ඒ චක්ඛු - ඇහැයි, රූපයයි ඝට්ඨනය වෙලා, ඒක නිසා හටගන්නා වූ ඡන්ද රාගයන් එක්ක ඝට්ඨනයෙන් ඔනන පෙන්නන්නේ - ඒකෙන් උපදින්නේ චක්ඛු විඤ්ඤාණය.

“Chakkuñca paṭicca rupe ca (Dependent on the eye and visual objects), uppajjati chakku-viññāṇaṃ (there arises eye-consciousness)”. The eye comes in to contact with the visual object in the presence of sensual desire, to give rise to the eye-consciousness.

එහෙනම්, **චක්ඛු විඤ්ඤාණය පච්චේජානයි, චක්ඛු රූප පුරේජානයි.**

Thus, the eye-consciousness has a post-occurrence. The eye and the visual objects are pre-existent.

වක්ඛු සහ රූප – සෝන සහ ශබ්ද – ඝාන සහ ගන්ධ ඒවා පුරේජානයි,

The eye and visual objects, ear and sound, nose and odors are all pre-existent.

හැම මොහොතක ම ඒකේ ක්‍රියාවලියක් තුළින් ගොඩනැගෙන එකයි “චිත්ත!” ඒක පව්චේජානයි.

From their flow of activities, there rise the thoughts, which has a post-occurrence.

විඤ්ඤාණය හැම වෙලේම පව්චේජානයි. එහෙනම්, පව්චේජාන ක්‍රියාවලියේදී **චුති-පතිසන්ධි කියන්නේ කර්මජ ක්‍රියාවලියක්, ඒක පුරේජානයි – මුලින් පහල වෙනවා.**

The consciousness always has a post-occurrence. The decease-relinking (cuti-patisandhi), a flow of actions (kamma), which are pre-existent.

එහෙනම්, පුරේජාන එක ඒ ආසන්නයේ ඒකම ක්‍රියාත්මක කරන්න, ඒ ප්‍රතිඵලය ගොඩනගන්න පහල වෙච්චි මූල හේතුව නිසා, ඒකට කියනවා **“චුතිය මුල් කරගෙන හටගන්නා හිත චුති සිත, පතිසන්ධි ක්‍රියාවලිය මුල් කරගෙන හටගන්නා සිත පතිසන්ධි චිත්තය!”** දැන් ඔතනයි සම්බන්ධ වෙන්නේ.

Immediately afterwards, the as result of the decease (chuti), occurs the decease-thought (chuti-citta). As a result of the relinking (patisandhi), there comes the relinking-thought (patisandhi-citta).

දැන් මෙතෙතදී ඔය “පැරණි අරමුණ” නෙමෙයි ඔතෙන්නට එන්නේ.

Now, when it comes to the patisandhi-citta, the thought-object is not the same as for the decease-thought (chuti-citta) pertaining to the prior being.

අර හවාංග උපච්ඡේද කියන තැනට එනකන් එනකොට, “අතීත හවාංග – හවාංග චලන – හවාංග උපච්ඡේද” මෙන්න මේ හවාංග උපච්ඡේදය කියන, හවාංගය සිදෙන තැනට ආවාට පස්සේ, ඉස්සෙල්ලා ආත්මයේ කර්ම – කර්ම නිමිති – ගති නිමිති වලට ආපු හවාංග උපච්ඡේදයෙන්, එතනින් ඉවරයි!

We’ll consider the terminal thought-process. Following atiita bhava"nga, bhava"nga calana, bhava"nga upaccheda, when you come to bhava"nga upaccheda, the bhava"nga which arose as a result of the kamma, kammanimitta or gatinimitta from the previous being, will be cut off.

දැන් **ආවර්ජනය මුල් කරගන්නා වූ ඊලඟ නව ක්‍රියාත්මක වෙන චිත්තය නමයි, මරණාසන්න චිත්තය** කියන්නේ.

Then the thought turns towards the object through the sense door that has been stimulated. Now the thought-process is becoming the terminal thought-process.

ඒකට අරමුණ වුනේ කර්ම, කර්ම නිමිති, ගති නිමිති වලින් ඒ ආසන්න කර්මය නිසා එතනින් ලැබිවිච අරමුණ!

The thought-object here, has been kamma, kammanimitta or gatinimitta derived from the proximate kamma (Āsanna kamma).

අන්න ඒක නමයි, ඒක ආරම්භ වෙලා එතනින් පටන් ගන්නේ ආචර්ජනා චිත්තයේ දී ආචර්ජනා කරපු චිත්තය පහල වෙන්න.

At the stage of àvajjana (apprehending), the thought turns towards that thought-object.

අන්න, ආචර්ජනා අරමුණ නමයි කර්ම, කර්ම නිමිති, ගති නිමිති වලින් අවසාන මොහොතේ විපාක චිත්තයක් පහල කරන්න ආපු එක.

This thought-object is some kamma, kammanimitta or gatinimitta, which has come to give rise to a resultant-thought (Vipàka Citta).

“විපාකෝ කම්ම සම්භවෝ” කරන්න ඕනේ. විපාකය කර්මයක් සම්භවය කරනකල් උප්පත්තියක් ලබා දෙන්නේ නෑ. ඉස්සෙල්ලාම දෙන්නේ විපාකය.

“Kamma-result gives rise to kamma [vipāko kammāsambhavo]”. Until a kamma-result gives rise to a new kamma, rebirth won’t take place. A kamma-result should come first.

“කම්මා විපාකා වත්තන්ති – විපාකෝ කම්ම සම්භවෝ

තස්මා පුනබ්භවෝ හෝති – ඒවං ලෝකෝ පවත්තති”

(විශුද්ධි මග්ගො, කඬ්ඛාවිතරණවිසුද්ධිනිද්දෙසො, 688 ගාථාව)

ලෝකේ පවතින ක්‍රමය ඒකයි.

Kamma-result proceeds from kamma, Kamma-result gives rise to kamma;

Further becoming springs for kamma- that is how the world persists.

[Kammā vipākā vattanti, vipāko kammāsambhavo;

Kammā punabbhavo hoti, evaṃ loko pavattatīti.]

එහෙනම් මේ, ඉස්සෙල්ලාම විපාක චිත්තයක් හටගත්වනවා. විපාක චිත්තය අන්න, කර්ම සම්භවය කරන්න ඕනේ නැවත යළි අත්ලැවක හටගන්න.

Thus, a resultant-thought (Vipàka Citta) is originated. That will have to give rise to action (kamma) to result in a new birth.

අන්න, **“වොත්තපන” කියන ස්ථානයේදීයි “විපාකෝ කම්ම සම්භවෝ” පටන් ගන්නේ.** අතීත භවාංග, භවාංග වලන, භවාංග උපච්ඡේද, තව ඒවා විපාකයට ගිය ඒවා. ඒවා විපාක අවස්ථාව!

At the stage of votthapana (determining the consciousness), the kamma-result (vipākā) would give rise to kamma (vipāko kamma-sambhavo). Atiita bhava"nga, bhava"nga calana, bhava"nga upaccheda are related to the kamma-result (vipākā).

එනකොට එනනින් ඇවිදිලීලා, ඊටපස්සේ **සම්පට්ච්චන, සංතීරණ** – එනකොට මේ එනනින් පටන්ගන්නහාම එනවා **හවාංග උපච්ඡේද ආචර්ජන** – ක්‍රියා සිතක්. එනකොට ඒකත් නව කර්ම වලට බැස්සේ නෑ! ඊට පස්සේ ආයි සම්පට්ච්චන, සංතීරණ විපාක සිත්. වොත්තපනය ක්‍රියා සිතක්. අන්න වොත්තපනයට, අන්න විපාකෝ කම්ම සම්භවෝ පටන් ගත්තේ අන්න වොත්තපනයෙන්.

Then sampaticchana (receiving the object), santiirana (investigating the object). They too are resultant-thoughts (Vipāka Citta). At the stage of votthapana (determining the consciousness) only, the kamma-result (vipākā) would give rise to kamma (vipāko kamma-sambhavo).

වොත්තපනයේදී ගත්තා වූ නිගමනය අවිද්‍යා – තෘෂ්ණා දෙකෙන් යුක්ත ව තිබුණා නම් තමයි මතුවට “මොකද්ද මං මේකට කොහොමද ක්‍රියාත්මක කරන්න ඕනේ?” කියලා නිගමනය කරලා, ක්‍රියාත්මක කරන්නේ ඊලඟ විත්ත විකෙන්.

The conclusions arrived at the stage of votthapana (determining the consciousness), if coupled with ignorance and craving, would be to determine the action plan to be undertaken, which will be carried out in the succeeding thought-moments.

අන්න ඒ ආචර්ජනය පටන් ගන්නහාම කර්ම නිපදවෙනවා එනන ඉදන් – විපාකෝ කම්ම සම්භවෝ!

From there on the actions (kamma) will be effected. The kamma-result (vipākā) would give rise to kamma (vipāko kamma-sambhavo).

අන්න, ජවන් 5ක් යනකොට, බලවත් ම කර්ම ශක්තිය බලවත් වෙලා ඉවරයි – **ආසේවන ප්‍රත්‍යය** ලබලා එකින් එකට.

By the time the fifth javana (impulsion) has taken place, the kammic energy would have been fortified by way of association of each preceding javana (impulsion).

එකින් එක, පලවෙනි ජවනයෙන් ආසේවනය දෙවනි එකට, දෙවෙනි ජවනයෙන් තුන්වෙනි එකට, ඔහොම – ඔහොම ගිහිලීලා, ක්‍රියාකාරී බලයක් නිපදවන එක පස්වෙනි එකට එනකොට නැඟිලා ඉවරයි.

One after the other, by the fifth javana (impulsion), enough energy has been created to effect action (kamma).

දැන් ඒ ආපු ජවන් මාර්ගය තුළ ඒ අරමුණ ම තමයි දැන් ඇවිදිලීලා අර දිගටම 6 වෙනි ජවනයට එන්නේ!

Now the thought-object come to the 6th javana (impulsion).

6 වෙනි ජවනයට ආවාට, අපි ඒ 6වෙනි ජවනයේදී නිෂ්පාදනය කරලා දුන්නේ ඉස්සෙල්ලා ආපු අර කර්ම ශක්තියෙන් ගෙනත් දුන්න මේ මූල විපාකයේ කර්ම ශක්තිය නිෂ්පාදනය කරලා ඉවරයි. පෙර භවයෙන් ගෙනාපු කර්ම ශක්තියේ අවසාන පුරුක ඔනනදීයි!

The energy created in the preceding javanas (impulsions) are presented to the thought-moment of decease (chuti). However, by now the original kamma energy of the being becomes exhausted, this is the last link in the kammic energy flow.

නමුත් එතනින් ඒක අවශ්‍යය නෑ දැන්, ගොඩනඟලා දුන්න එක තමයි මේ දැන් චුතියට දීලා තියෙන්නේ චිත්තජ - චිත්ත වීථි, චිත්තක්ෂණ - 6 වෙනි චිත්තක්ෂණය!

However, that kamma energy not required. The energy to that 6th thought-moment has already been created by the preceding thought-moments.

ඕකට "චුති සිත" කියලා අපි කිවුවේ මොකද්ද? චුත වෙන්නා වූ අවස්ථාවේදී පහල වෙලා තියෙන චිත්තක්ෂණය නිසා.

Why did we call this the chute-thought? Because this is the thought-moment that comes at the time of decease.

ඒ චිත්තක්ෂණය ගොඩනඟලා තියෙන්නේ චුතියෙන් නෙමෙයි, ඒක ගොඩනඟලා තිබුණේ චිත්ත වීථිය ආරම්භයේ, මුල් කරන වෙලාවේ කර්ම ශක්තියෙන්.

That thought-moment is not created by the decease (chuti), but by the kamma energy that was there at the beginning of the terminal thought-process.

ඒ කර්ම ශක්තියෙන් එයින් එහාට යන්න විදිහක් නැති වෙලා අවසානයේ චුත චුත්තේ එනෙතදීයි.

Since it's impossible to go further, with that kamma energy, decease (chuti) takes place.

ඊට පස්සේ "පටිසන්ධි" කියන කර්ම ශක්තිය, නැවත කර්ම ශක්තියේ ආරම්භය පටන් ගන්නා, දෙවෙනි අවස්ථාව - ඊලඟ චිත්තක්ෂණයෙන්, පටිසන්ධි කියන 7 වෙනි ජවනයෙන්.

Then comes the kamma energy from the 7th javana (impulsion) thought-moment called, patisandhi (relinking). The kamma energy flow starts again with that.

ඔන්න, 7 වෙනි ජවනය ඊලඟ භවයට විපාක දුන්නේ නැත්නම් අවසාන වෙනවා කියලා කියලා තියෙනවා නේද? දැන් පළවෙනි ජවනය මෙලොව ලැබෙන විපාක වලට, 7 වෙනි ජවනය අවසානයේ ඊලඟ භවයේ ලබන විපාක වලට.

It is said that if the 7th javana (impulsion) would stop, if it won't give kamma-result in the next being. The 1st javana (impulsion) is for the kamma-results (vipākā) of here & now. The 7th javana (impulsion) is for the kamma-results (vipākā) of the impending being.

මැද ජවත් තමයි මතු සංසාර ගමනට හේතු වන්නා වූ, කවදා හරි විපාක දෙන ඒවාට ලැබෙන්නේ කියනවා.

The javanas (impulsions) in the middle are said to be causing the future samsara, giving kamma-results (vipākā).

අන්න 7 වෙනි ජවනය තමයි හැම වෙලාවක ම ඊලඟ භවය ලබා දෙන්නේ! පටිසන්ධි කරන්නේ 7 වෙනි ජවනයෙන්,

It is always the 7th javana (impulsion) that gives rise to the impending being. Relinking (patisandhi) is done by the 7th javana (impulsion).

මොකද5ක් ගිහිල්ලා, චුති – පටිසන්ධි කියලා දෙකක් යනවා. චුති – පටිසන්ධි කියන්නේ? කර්ම වේගය, යටින් යන එක. ගොඩනැඟිලා තියෙන්නේ චිත්ත වේගය. ඒක චිත්ත වීචියේ!

After 5 javanas (impulsions), there will be decease (chuti) and relinking (patisandhi). The flow of kamma energy is underlying the flow of thoughts.

ඒකයි චුති – පටිසන්ධි වෙලාවේදී තියෙන චිත්තක්ෂණ දෙක ඉස්සෙල්ලා හදපු චිත්ත වීචිය මුල ඉදන් යන එකේ හටගන්න එක. ඒක මුලදී නිර්මාණය කරලා ඉවරයි මේ කර්ම වේගය ඉවර වුනාට.

Although the kamma energy flow is stopped, the decease–relinking (chuti–patisandhi) happens in a thought–process that has already been created by the kamma energy.

අවසාන චුතිය වෙන වෙලාවේදී පෙර භවයෙන් ආපු කර්ම ශක්තිය ඉවරයි! **කර්ම ශක්තිය එකක්, කර්ම ශක්තියෙන් ගොඩනගන මානසිකත්වය එකක්. කර්ම ශක්තියෙන් ගොඩනගන්නේ වස්තු රූපය. වස්තු රූපයට හිතක් නෑ!**

By the time of the decease (chuti) the kammic energy coming from the winding-up being. Kammic energy is one thing. The mentality conditioned by the kammic energy is some other. The kammic energy creates the base-object (vatthu-rupa), the base-object (vatthu-rupa) does not have a mind.

වස්තු රූප ගොඩනගනවා කර්ම ශක්තියෙන්. ඒ වස්තු රූපයට “මනංව පටිච්ඡ ධම්මේව උප්පජ්ජති” කියන එක සිද්ද වෙන්න ඕනේ. **ධර්මයක් සට්ඨනය වුනහම තමයි මනෝ විඤ්ඤාණය හටගන්නේ!**

Kamma energy creates the base-object (vatthu-rupa). The ideas have to come in contact, with the heart-base. “Manañca pañicca dhamme ca (Dependent on the mind and ideas), uppajjati mano-viññāṇaṃ (there arises mind-consciousness)”

ඒ විඤ්ඤාණයක් හටගන්නකොටත්, වක්ඛුද්වාර විඤ්ඤාණය හටගෙන වීචිය කෙළවර වෙනකන් සෝතද්වාරයක් ඒකේ ගැටෙන්නෑ, විඤ්ඤාණයක් හටගන්නේ නෑ! ඝානද්වාරයකින් තව එකක් එන්නේ නෑ!

Until a thought-process based on the eye-door comes to its end, no stimulus will come from the ear-door, no consciousness will come. Nothing will come from the tongue-door.

චිත්ත වීථිය අවසාන වෙලා, "අනුබද්ධ ආධාරක" චිත්ත වීථි 3ක් යන්න ඔනේ! දැන් ඔකේ ගැඹුරු හරියක් තියෙනවා ධර්මයේ හැඟවිලා.

Since the expiration of the thought-process, 3 more adjacent-supportive thought-processes (anubaddha- àdàraka citta vithi) should follow. This is a deep aspect which is somewhat hidden.

දැන් චක්ඛු ද්වාර හෝ චිත්තක්ෂණ වීථියක් ගිහාම, අනුබද්ධ ආධාරක චිත්ත වීථි 3ක් ගිහින් තමයි තව චිත්ත වීථියක් හට ගන්නේ. සෝතද්වාර හටගන්න බෑ එයින් එහා.

Suppose an eye-door based thought-process takes place, 3 adjacent-supportive thought-processes (anubaddha- àdàraka citta vithi) should follow, before say a stimulus to come from the ear-door.

ඒ කිවුවේ, මනෝද්වාරික වශයෙන් හටගන්නවා අනුබද්ධ ආධාරක චිත්ත වීථි 3ක්.

3 more adjacent-supportive thought-processes (anubaddha- àdàraka citta vithi) occur based on the mind-door (bhava"nga).

ඒකෙන් භුක්ති විදලා තමයි ආසි සැරයක් චිත්තක්ෂණ හෝ ආසි සැරයක් නැවතත් චිත්ත වීථියක් ද්වාරයකින් හටගන්නේ. ඒකයි ද්වාර රටාව. හරි ගැඹුරු හරියක් ඔතන තියෙන්නේ.

After consuming from those only, another thought-process could arise though some sense-door. That is a pattern of the sense-doors.

ඉතින් ඔතන යනකොට, අන්න චිත්තක්ෂණ හටගැනීමේ දී "පටිසන්ධි" කියන වචනයේදී, අපි දැන් ඔය අරගෙන්නේ, කොහොමද මේ පටිසන්ධිය හටගන්නේ?

We have been talking about how the relinking (patisandhi) takes place.

හැම චිත්තක්ෂණයක ම උප්පාද අවස්ථාවේදී පටන් ගන්නවා එක පටිච්ච සමුප්පාද චක්‍රයක්.

In each thought-moment, at the genesis (uppàda) stage, begins a dependent-origination (Paticca-Samuppàda) cycle.

ඒක අවිද්‍යා ප්‍රත්‍ය කරගෙන තිබිවිච්චියමිකිසි, අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයෙන් හටගන්නා නම්,

If it originated from ignorance, with ignorance as its condition;

- අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා, සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණ පච්චයා නාම-රූපං එන්නේ නෑ එතෙන්නට! විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමං, නාම පච්චයා ජට්ඨායනනං. ජට්ඨායනන පච්චයා එස්සෝ, එස්ස පච්චයා වේදනා, වේදනා පච්චයා තණ්හා, තණ්හා පච්චයා උපාදානං, උපාදාන පච්චයා භවෝ, භව පච්චයා ජාති, ජාති පච්චයා ජරා-මරණං!

Dependent on ignorance, kammic actions arises; Dependent on kammic actions, consciousness arises; Dependent on consciousness, mind (not mind-matter) arise;

Dependent on mind, the **Chattàyanthana** (not six-senses) arise; Dependent on the **Chattàyanthana**, contact arises; Dependent on contact, sensation arises; Dependent on sensation craving arise; Dependent on craving, clinging arises ; Dependent on clinging, the process of becoming arises; Dependent on the process of becoming, birth arises; Dependent on the base of birth, ageing and death arise (together with sorrow, lamentation, physical and mental sufferings and tribulations).

අත්ත, ළදරු අවස්ථාවේ ජරා-මරණය. අවස්ථා මරණයක් මිසක් චිත්තක්ෂණයේ මරණය නෙමෙයි

That is the situational ageing and death of that infancy stage, not the ageing and death of the whole thought-moment.

ඔය! පුද්ගල මරණයක් නෙමෙයි, එතන පටිච්ච සමුප්පාදය කිවුවේ. ළදරු අවස්ථාව සම්පූර්ණ කරලා ඉවරයි! ඒ අවස්ථාව ජරා මරණය කිවුවේ ඒකයි

This is not like a death of an individual, the infancy stage of the genesis is completed. Hence called a situational ageing and death.

ආයි පහල වෙනවා දෙවෙනි චිත්තක්ෂණය, මේ චිත්තක්ෂණයේ උප්පාද අවස්ථාව වර්ධනය කරන්න.

Then comes another dependent-origination cycle to grow the infancy stage up.

නැත්තම් ළදරු අවස්ථාව නම්, ළමා අවස්ථාව කියලා අපිට උපමාවක් වශයෙන් ගන්නහැකි!

We can refer to this as equivalent to a toddler.

- අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා, සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමං – **ඒත් එහෙම්මෙයි**, නාම පච්චයා එස්සෝ, එස්ස පච්චයා වේදනා, වේදනා පච්චයා තණ්හා, තණ්හා පච්චයා උපාදානං, උපාදාන පච්චයා භවෝ, භව පච්චයා ජාති, ජාති පච්චයා ජරා-මරණං, දෙවෙනි අවස්ථාවත් ඉවරයි!

Dependent on ignorance, kammic actions arises; Dependent on kammic actions, consciousness arises; Dependent on consciousness, mind (not mind-matter) arise; Dependent on mind, the **Chattàyanthana** (not six-senses) arise; Dependent on the **Chattàyanthana**, contact arises; Dependent on contact, sensation arises; Dependent on sensation craving arise; Dependent on craving, clinging arises ; Dependent on clinging, the process of becoming arises; Dependent on the process of becoming, birth arises; Dependent on the base of birth, ageing and death arise. The second stage is over.

තව චිත්තක්ෂණය මළේ නෑ චිත්තක්ෂණයේ අවස්ථා 2ක් ඉක්ම ගියා.

Still the thought-moment persists. Two stages have passed.

ඒ **අවස්ථා මරණ** නමයි කිවුවේ, ජාති පච්චයා ජරා-මරණං කිවුවේත්, ජාති කිවුවේ චිත්තක්ෂණයේ ලාබාල අවස්ථාව,

The ageing and death refers to the situational death. Birth here means the early stage of the thought-moment.

නැන්තම් “උප්පාද” අවස්ථාවේ ඉදන් “චිති” අවස්ථාවට යන අතර. 3 වෙනි අවස්ථාවක් හටගන්නවා.

Between genesis (uppàda) and static (thiti) there will be a third stage.

- අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා, සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණ පච්චයා නාම-රූපං, නාම-රූප පච්චයා ඡව්ඨායනනං, **තව සලායනනං වුනේ නැ!** ඡව්ඨායනන පච්චයා එස්සෝ, එස්ස පච්චයා වේදනා, වේදනා පච්චයා තණ්හා, තණ්හා පච්චයා උපාදානං, උපාදාන පච්චයා භවෝ, භව පච්චයා ජාති, ජාති පච්චයා ජරා-මරණං! අවස්ථා 3ක් ගියා. හතර වෙනි අවස්ථාවට හටගන්නවා,
- Dependent on ignorance, kammic actions arises; Dependent on kammic actions, consciousness arises; Dependent on consciousness, mind (not mind-matter) arise; Dependent on mind, the **Chattàyanthana** (not six-senses [salàyathana] yet) arise; Dependent on the **Chattàyanthana**, contact arises; Dependent on contact, sensation arises; Dependent on sensation craving arise; Dependent on craving, clinging arises ; Dependent on clinging, the process of becoming arises; Dependent on the process of becoming, birth arises; Dependent on the base of birth, ageing and death arise. Three stages have passed. The fourth starts.
- අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා, සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණ පච්චයා නාම-රූපං, නාම-රූප පච්චයා සලායනනං, සලායනන පච්චයා එස්සෝ, එස්ස පච්චයා වේදනා, වේදනා පච්චයා තණ්හා, තණ්හා පච්චයා උපාදානං, උපාදාන පච්චයා භවෝ, භව පච්චයා ජාති, ජාති පච්චයා ජරා-මරණං! අවස්ථා හංගයක්. අන්ත “චිති” අවස්ථාව වෙලා “හංග” වුනා.
- Dependent on ignorance, kammic actions arises; Dependent on kammic actions, consciousness arises; Dependent on consciousness, mind (not mind-matter) arise; Dependent on mind, the six-senses [salàyathana] arise; Dependent on the six-senses [salàyathana], contact arises; Dependent on contact, sensation arises; Dependent on sensation craving arise; Dependent on craving, clinging arises ; Dependent on clinging, the process of becoming arises; Dependent on the process of becoming, birth arises; Dependent on the base of birth, ageing and death arise. The situational death. After the static (thiti) stage came the cessation (bhanga)

ඔන්න චිත්තක්ෂණයක පටිච්ච සමුප්පාද හතර! ඔය පටිච්ච සමුප්පාද හතර, ඔය හතරාකාරයෙන් ම, අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා – අවිජ්ජා සම්පයුක්තා, සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං – විඤ්ඤාණ සම්පයුක්තං, විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමං – නාම සම්පයුක්තං, නාම පච්චයා ඡව්ඨායනනං – ඡව්ඨායනන සම්පයුක්තං.... මේ වගේ එනවා “සම්පයුක්ත පටිච්ච සමුප්පාදය” කියන්නේ මේකට.

This is the 4 dependent origination cycles of a thought-moment. Dependent on ignorance, kammic actions arises, connected with ignorance (Avidyà paccayà sankàrà - Avidyà sampayuktà); Dependent on kammic actions, consciousness arises, connected with consciousness; Dependent on consciousness, mind (not mind-matter) arise, connected with mind; Dependent on mind, **Chattàyanthana** arise, connected with **Chattàyanthana** ... Likewise the Associated Dependent Origination (Sampayukta paticca samuppàda) takes place. [sampayukta: connected with, associated together]

ඒ යන ක්‍රමයක්. අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා - සංඛාර පච්චයා අවිජ්ජා, සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං - විඤ්ඤාණ පච්චයා සංඛාරා, විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමං - නාම පච්චයා විඤ්ඤාණං.... ඔය විදිහට යනවා **“අඤ්ඤමඤ්ඤ පටිච්ච සමුප්පාදය”** කියලා එකක් ඔය එක්කලා. ඕකෙම ක්‍රියාවලියන් ඔය කියන්නේ. යනකොට හැදෙන හැටි!

That is one method. Dependent on ignorance, kammic actions arises - Dependent on kammic actions, ignorance arises (Avidyà paccayà sankàrà - sankàrà paccayà Avidyà); Dependent on kammic actions, consciousness arises - Dependent on consciousness, kammic actions arise; Dependent on consciousness, mind (not mind-matter) arise - Dependent on mind (not mind-matter) consciousness arises...This is how the Mutual Dependent Origination (Aññāmañña paticca samuppada) takes place.

එනකොට, අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා - සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං... හේතු පතිච්ච සමුප්පාදය. එනකොට, අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා - අවිජ්ජා හේතුකා, සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං - සංඛාර හේතුකං, විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමං - විඤ්ඤාණ හේතුකං ඔය විදිහට යනවා හේතු වෙන හැටි.

Then, Dependent on ignorance, kammic actions arises - ignorance as the root (Avidyà paccayà sankàrà - Avidyà hetukà); Dependent on kammic actions, consciousness arises - kammic actions as the root; Dependent on consciousness, mind (not mind-matter) arise - consciousness as the root - ...This is how the Root Dependent Origination (Hetu paticca samuppada) takes place.

එනකොට හේතු පටිච්ච සමුප්පාදය, ප්‍රත්‍ය පටිච්ච සමුප්පාදය, ඊලඟට සම්පයුක්ත පටිච්ච සමුප්පාදය, අඤ්ඤමඤ්ඤ පටිච්ච සමුප්පාදය.

Thus the four types; Root Dependent Origination (Hetu paticca samuppada), Condition Dependent Origination (Pratya paticca samuppada), Associated Dependent Origination (Sampayukta paticca samuppada), Mutual Dependent Origination (Aññāmañña paticca samuppada) takes place.

ඔන්න ඔය කියන **“හේතු, ප්‍රත්‍ය, සම්පයුක්ත, අඤ්ඤමඤ්ඤ”** කියන හතරාකාරයකින් ක්‍රියාත්මක වෙන පටිච්ච සමුප්පාද වක්‍ර 4ක් ඔය උප්පාද, ටීනි, හංග කියන අවස්ථා තුනේ යන ටීනි අවස්ථාව සම්පූර්ණ වෙනකොට, ඔය විත්තක්ෂණයක් ක්‍රියාත්මක වෙලා තමයි ඔය පටිසන්ධි විත්තයක් උපදවන්නේ.

Likewise, four dependent origination cycles take place, that operate in four different ways, within the stages of genesis (uppàda), static (thiti) and cessation (bhanga) within the thought-moment to generate the relinking thought (patisandhi citta).

එක චිත්තක්ෂණයක් තුළ ඔය පටිච්ච සමුප්පාද 4ක් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. මේක අධි වේගවත්, අධි - මේ අපේ මනසට ගෝචර කරන්න පුලුවන් එකක් නෙමෙයි, **මේක සර්වඥ ගෝචර දහමක්!**

These four depended origination cycles operate within a thought-moment in hyper speed, this is not quite sensible to our minds, this is only sensible to an Omniscient Buddha.

ඉතින් එනකොට මේකේ හටගන්න අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා, සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං කියන, අර මේ පටිසන්ධි චිත්තක්ෂණයේ උදය - ඒ කියන්නේ ඉස්සෙල්ලාම ආරම්භ වෙන අවස්ථාවේ, ඒ කියන්නේ මේ හටගැනීමේ දී - හටගන්න මූලික අවස්ථාව, උප්පාද අවස්ථාවේදී, පළවෙනි පටිච්ච සමුප්පාද අවස්ථාවෙන් පටිසන්ධි අනු වෙලා ඉවරයි!

When the first dependent origination cycle takes place within the genesis (uppàda) stage of the relinking (patisandhi) thought-moment, the relinking (patisandhi) has already begun.

ඉතින් පටිසන්ධි කියන එක කොච්චර සුක්ෂම දෙයක්ද? එනන පටන්ගෙන ලැබූ පටිසන්ධියේ දී ඊට පස්සේ එකින් එක ජනිත කරගෙන, ජනිත කරගෙන, හතර වනාවක් ගිහාම තමයි පටිසන්ධි චිත්තක්ෂණය සම්පූර්ණ වෙන්නේ. ඇහි පිය ගහන එකෙන් කෝටි ලක්ෂයෙන් පංගුවක් තරම් වෙලාවේදී මේ ඔක්කෝම වෙලා ඉවරයි!

Thus, relinking (patisandhi) is something so intricate. With the following dependent origination cycles to complete all four, then only the relinking (patisandhi) thought-moment is complete. All these happen within a ten-millionth of a blink of an eye.

මේ තරම් අති සුක්ෂම වක්‍ර 16ක් ක්‍රියාත්මක වෙලා, ඔනන පටිසන්ධිය අල්ලන්නේ! පටිසන්ධිය අල්ලනකොටත් දැන් මැරීවීවී තැන මෙනන. භවාංගයක් යනකොට, පැරණි හෘද රූපය පැරණි නිෂ්පාදනය කරලා දුන්න කර්ම ශක්තිය මුල් කරගෙන නිෂ්පාදනය කරන හෘද රූපය අවසාන චිත්තක්ෂණ 2ක කාල සීමාව නව ඉවර නෑ! එහෙනම්, භවාංග 2ක් ගිහාමයි මේ ටික ඉවර වෙන්නේ.

With 16 such intricate dependent origination cycles, the relinking (patisandhi) is grasped within the dying being itself. Then when the last 2 bhava"nga thought-moments taking place the heart-base generated from the now exhausted Kammic energy flow would still stand. That heart-base would cease after the 2 bhava"nga thought-moments have passed.

අන්න, නව හෘද රූපයේ කර්ම ශක්තිය දැන් නව කර්ම ශක්තිය නිපදවලා ඉවරයි. ඒකෙන් තමයි නව හෘද රූපය, බලු නම් බලු විදිහට හටගන්නේ, ඒ කියන්නේ ප්‍රසාද රූපයෙන්.

There, the kammic energy of the new heart-base has been generated. From that the new heart-base is generated, if it's related to a dog, that will take shape accordingly from sentient surface/ translucent, sensitive matter (prasāda-rūpa).

ප්‍රසාද රූපයයි මේ හෘද රූපය කියන එකයි, මේ අපි හිතා ඉන්න හෘදයයි දෙකක්! ප්‍රසාද රූපයට තියෙන්නේ එක දසකයක්, **"වත්ථු දසකය"** පමණයි! ඒක ඒ කියන්නේ කායප්‍රසාදයට කාය දසකය. **"කාය දසක, භාව දසක, වත්ථු දසක"** කියන මේ දසක තුනකින් යුක්ත වන පටිසන්ධියට ඔව්වරයි ඉස්සෙල්ලාම පළවෙනි චින්තකෂණය ආරම්භ කරන්නේ. ඕක පූර්ණ කර්මජයි!

This prasāda-rūpa, heart-base (harda- rūpa) and the heart that we normally identify are different things. Prascda-rūpa only has one decad (dasaka), the vatthu-dasaka (base-decad). Meaning for the bodily sentient surface (kāya Prasāda), there will be body-decad (kāya-dasaka). At the relinking (patisandhi), the reproductive Kammic force, generates the three dasakas or 'decads' (kāya-dasaka (body-decad), bhava-dasaka (sex-decad) and vatthu-dasaka (base-decad)), generating the first thought-moment. This is entirely kammic.

ඊට පස්සේ ඊලඟ චින්තකෂණය පටන්ගෙන **"භාව රූප"** 70ක් වෙනකන් හදනවා. **"වක්ඛු දසක, සෝත දසක...."** ආං ඒක නමයි **"සංජාති"** අවස්ථාව.

Then with the advent of the next thought-moment, there arise the seven decads - eye decad, ear decad, nose decad, tongue decad, body decad, sex decad and base decad. This is the stage of birth (sanjāthi).

ජාති ලඟට සංජාති වුනා, **"ජාති සමඟ එක් වන්නේද..." සංජාතික වුනා!** අන්න දසක 70ක් කැටුව හටගන්න අර ඉස්සෙල්ලාම ප්‍රසාද රූපය හටගන්නවා.

After the birth of beings into the various orders of beings (jāti), there comes birth (sanjāthi) along with the seven decads.

ඔය ප්‍රසාද රූපයත් එක්කලා ම හටගන්නවා චිත්තජ රූප නැඟිලා, **"චිත්තජ රූපය"**. දැන් **කර්මජ කය - චිත්තජ කය දෙකක් කියලා "උතුජ කාය"**ත් එක්ක එන එක ඔය විපර්යාසය - සෘතු විපර්යාසයෙන්, **"ත්‍රිජ කායික"** සන්වයෙක් හටගන්නවා.

Along with the sentient matter (prasāda-rūpa), emerges mind-born matter (cittaja-rūpa). Now the kammic-body (kammaja-kāya) and mind-matter (cittaja-kāya), from thejo element coming from seasonal condition-body (uthuja-kāya), the triad-body (trija-kāya) of the being emerges.

මෙන්න මේ ත්‍රිජ කායික සන්වයා මොකද කරන්නේ, මෙයාට කියනවා අන්න හටගන්න එක්කෙනා නමයි අර **"සුක්ෂම කායිකයා"** කියලා පෙන්වුවේ, අන්න **"සංජාතිකයා!"** ඔය සංජාතිකයා සැරිසරාගෙන ඉන්නවා කර්ම ශක්තිය මෙහෙයවිලා, ඊට අවශ්‍යය වන්නා වූ ගර්භයක් හෝ උජ්ජන්ති ස්ථානයක් සකස් වෙන තුරු කර්ම ශක්තිය සම්බන්ධ වෙලා ඒක සකස් වෙනකන් **කාලයක් ඉන්න පුලුවන්.**

This triad-bodied being, or the intricate-bodied being is called sanjāthika, who moves around driven by kammic-energy until an appropriate womb or a place of birth is found.

(ග්‍රාවක මහතෙක්): ඔය ගන්ධබ්බ කියන්නේ...

A listener: Isn't this what we gandhabba.

(ස්වාමීන් වහන්සේ): අන්න! ගන්ධබ්බ කිවුවේ ගන්ධයේ එල්ලගෙන වාසය කරනවා. මොකද්ද? එක්කෝ සීල සුගන්ධය, එක්කෝ දුස්සීල දුර්ගන්ධය! මේකයි ගන්ධ කිවුවේ, මේ ගද - සුවද, ඒක නෙමෙයි! මූලිකව තියෙන්නේ සීල සුගන්ධය හෝ දුස්සීල දුර්ගන්ධයේ, එල්ල ගන්නේ. අන්න ඒ ගන්ධයේ එල්ල ගන්න නිසා තමයි කිවුවේ "උපාදානය කරගන්නේ තණ්හාවෙන් අල්ලා ගන්න දේ" කියලා.

Waharaka Thero: Yes, gandha means the scent and abba means grasping. Thus this intermediary being or gandhabba clings on to either the proverbial moral scent or immoral stench having grasped with respective craving.

දැන් ඉතින් ඒ, අන්න ඒ අන්නරා භවික අවස්ථාවේදී, එයා කරන්නේ තණ්හා උපාදානය කරගෙන ජීවත් වෙනවා. හොදයි, තණ්හාවක් උපාදානය කරගන්න තණ්හාව කොහෙද නිපදවෙන්නේ? කොතැනකද හැදෙන්නේ? කොහොමද හැදෙන්නේ?

This intermediary being lives clinging (upādāna) on to the craving (thanhā). How does this craving come about? Where does it arise?

“වේදනා පච්චයා තණ්හා” වෙන ක්‍රමයක් නෑ! එහෙනම්, යම් තැනක තණ්හා ඇත්නම්, වේදනා පච්චයා තණ්හා - වේදනා සම්පයුක්තං. එහෙනම්, අන්න සම්පයුක්ත පටිච්ච සමුප්පාදයෙන් වැදගත් දෙයක් ගන්න පුලුවන්.

Vedanā paccayā thanhā - vedanā sampayukthā (Dependent on sensation craving arise - connected with sensation). There from the associated depended origination, we can see, where there is sensation, the craving arises.

යම් තැනක තණ්හා ඇත්ද, වේදනාත් එතනමයි, සමඟ යෙදෙන්නේ! එහෙනම්, තණ්හා යම් තැනකට එනවා නම්, වේදනා යම් තැනක තිබිය යුතුයි!

Where there is craving, there has to be sensation, they operate associated to each other.

එහෙනම්, එස්ස පච්චයා වේදනා - එස්ස සම්පයුක්තං. ස්ඵර්ශය සමඟ යෙදෙන්න ඕනේ වේදනාව. එහෙනම් එතන ස්ඵර්ශයක් තියෙන්න ඕනේ.

Passa paccayā vedanā - passa sampayukthā (Dependent on contact sensation arise - connected with contact). Then there should be contact.

සලායනන පච්චයා එස්සෝ - සලායනන සම්පයුක්තෝ. එහෙනම් සලායනනත් තියෙන්න ඕනේ.

Salāyatana paccayā passo - salāyatana sampayukthā (Dependent on six-senses contact arise - connected with six-senses). Then there should be six-senses.

නාම රූප පච්චයා සලායනනං - නාම රූප සම්පයුක්තං. එහෙනම් නාම රූපත් තියෙන්න ඕනේ.

Nāma-rūpa paccayā salāyatana - Nāma-rūpa sampayukthā (Dependent on mind-matter six-senses arise - connected with mind-matter). Then there should be mind-matter.

විඤ්ඤාණ පච්චයා නාම රූපං - විඤ්ඤාණ සම්පයුක්තං, එහෙනම් විඤ්ඤාණත් එතන නියෙන්න ඕනේ.

Viññāṇa paccayā Nāma-rūpa - Viññāṇa sampayukthā (Dependent on consciousness mind-matter arise - connected with consciousness). Then there should be consciousness.

සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං - සංඛාර සම්පයුක්තං, සංඛාරයත් එතන නැඟිලා නියෙන්න ඕනේ.

Sankāra paccayā Viññāṇa - Viññāṇa sampayukthā (Dependent on kammic actions consciousness arise - connected with kammic actions). Then there should be kammic actions.

එහෙනම්, අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා - අවිජ්ජා සම්පයුක්තා, අවිද්‍යාවත් එතන නියෙන්න ඕනේ.

Avidyā paccayā Sankāra - Avidyā sampayukthā (Dependent on ignorance kammic actions arise - connected with ignorance). Then there should be ignorance.

එහෙනම්, අවිජ්ජා - සංඛාර - විඤ්ඤාණ - නාම රූප - සලායතන - ස්පර්ශ - වේදනා කියන ඔක්කෝම නියෙන්න ඕනේ තණහා භුක්තියක් විදින්න!

Then to consume what's craved, there has to be the entire spectrum of ignorance, kammic actions, consciousness, mind-matter, six-senses, contact, sensation.

එහෙනම් එතනදී සත්ත්වයා ගොඩනැඟිලා ඉවරයි නේද? සංජාතිකයා සත්ත්වයා නේ!

Then the sentient being is already developed. The gandhabba is the sentient being.

එහෙනම්, අන්තරා භවය කියලා අමුතු භවයක් නෙමෙයි ඒ, පටිසන්ධි ලබලා!

Then this intermediary being is not some distinct being, already the relinking (patisandhi) has taken place.

(ශ්‍රාවක මහතෙකී): දැන් සම්පූර්ණ සත්ත්වයා ද ඒ?

A listener: Now is the sentient being fully developed?

(ස්වාමීන් වහන්සේ): සත්ත්වයා නේ! සම්පූර්ණ සත්ත්වයා. මේක ඔය සුක්ෂම කායිකයි, මෙච්චරයි වෙනස.

Waharaka Thero: This is the sentient being, it is intricate-bodied, that is the only difference.

ඉතින් මේ සුක්ෂම කායිකත්වයේ ඉන්න මේ පුද්ගලයා තමයි අන්න "සංජාතික" කියන්නේ. ජාති - සංජාති, දෙවෙනි අවස්ථාව ආවා.

This intricate-bodied individual is the second stage of birth, jāti, sanjāthi.

අන්න "ඔක්කන්තිය" එනවා. "ඔක්කන්තික්ඛනේ නාම-රූපං, අඤ්ඤමඤ්ඤං, සහජාත පච්චේත පච්චේ" දැන් ගිහිල්ලා, බඩට ගිහිල්ලා,

කළලයක් හටගන්න අවශ්‍යය කරන ශුක්‍රාණු, ඩිම්බානු එකතු වෙලා නියෙද්දී ජනකානුවක් හැදෙන ස්ථානයට ගිහිල්ලා, මේක ගිහිල්ලා මොකද කරන්නේ?

Then the precipitation [in a womb]/ conception (okkanthi). This being goes to the Zygote created from the union of the sperm cell and the egg cell.

මෙනනින් සම්බන්ධ වෙනවා අර වස්තු රූපයන් එක්කලා. **යන්නේ කවුද? මෙන්න මේ නාම රූපය! ඒ නාම රූපය නමයි අපේ යන එක, අර අන්තරාභවිකයා කියලා කිවුවේ, දැන් අර ඔක්කන්ති වලට ගියේ, මේ සංජානිකයා. නැත්නම් ගන්ධබ්බයා!**

The intermediary being / gandhabba connects with the base-object (vatthu-rupa).

අන්න සංජානිකයා ඔක්කන්තියට ගියාට මොකද කරන්නේ? ගැබේ තිබෙන්නා වූ මාංශපේෂි සෛලන් එක්කලා සම්බන්ධ වෙලා, ඒක මේ හැඩයට අරගෙන, මේක ඒ හැඩයට අරගෙන, දෙක එකට සම්බන්ධ වෙව්, එකට බැඳෙනකොට කියනවා.

The intermediary being connects with the muscle cells of the neck of the womb, adjusting to its shape.

“අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍ය වෙනවා!” ඒ නිසා කියනවා **“සහජාත ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍ය වෙනවා”** එකිනෙකට ජානක වෙනවා, මේකෙන් ඒකට උදවු ඕනේ – ඒකෙන් මේකට උදවු ඕනේ, අරගෙන මේකෙන් වැඩෙන්න පටන් ගන්නවා,

Mutually providing resources to each other, simultaneously standing while growing.

ඔක්කන්ති අවස්ථාවෙන් **“අභිනිබ්බන්ති!”** අන්න තුන් වෙනි අවස්ථාව – බඩ ඇතුළේ අභ්‍යන්තර නිර්මාණයක් වේද, අන්න **“බන්දානං පාතුභාවෝ”** දැන් එනකොට වැඩෙනවා ස්කන්ධය.

Then to the generation (abhinibbanthi), with in the womb the mass grows manifesting the aggregates (khandhānan pātilabho).

“ආයතනානං පටිලාභෝ” බිහි වුනා, ඇහැට රූප – කනට ගබ්ද ඇහුනා, බිහි වෙව්ව එක **“ආයතනානං පටිලාභෝ – අයං වූච්චති භික්ඛවේ ජාති!”** මහණෙනි, මේකට ජාතිය කියනවා. **මය සම්පිණ්ඩනය මයි ජාතිය** කියන්නේ.

Then obtains the sense bases for contact (āyatanan pātilabho), so as to allow the contact of visual objects to the eye, sounds to the ear, flavors to the tongue etc. The aggregation of these are referred to as birth (jāti).

ඉතින්, වුනි – පටිසන්ධි අතර අතරක් නෑ කියන එකත් ඇත්ත, සංජානික අවස්ථාව දැක ගන්න බැරි එකයි, **“මේ අන්තරාභවිකයා කියලා මෙහෙම එකෙක් පෙන්වලා නෑ අභිධර්මයේ”** කියලා ටේරවාදී පරපුරේ පෙන්වලා නෑ ගන්ධබ්බ කියලා, සංජානිකයෙක් පෙන්වලා තියෙනවා නේ! ඔක්කන්තිකයෙක් පෙන්වලා තියෙනවා නේ! ඔක්කන්තියට යන්නේ ගන්ධබ්බයෙක් කියලා පෙන්වලා තියෙනවා නේ! **“ගන්ධබ්බා වක්කන්ති භොන්ති”** කියලා, ඔවු තියෙනවා, ඉතින් හොදට පැහැදිලිව පෙන්වලා තියෙනවා නේ!

It is true that there is no gap between, decease (cuti) and relinking (patisandhi). Since the stage of coming to birth (sanjāthi) is not clearly understood, they say that there is no concept of an intermediary being (Antarābhava) in theravāda tradition. There is the precipitation [in a womb]/ conception (okkanthi) of an entity, that entity is the intermediary being (Antarābhava) or gandhabba. That much has been clearly laid out in Dhamma.

(ශ්‍රාවක මහනකුගේ ප්‍රශ්නයකට පිළිතුර වශයෙන්): ඔව් ඒක හරි, ඒක නියෙනවා, උන්වහන්සේ මේක විග්‍රහ කරලා නැහැ - ඔය විදිහට විග්‍රහ කරලා නැහැ අන්න ඒකයි කාරණේ!

As an answer to a question from a listener: That has been laid out in Dhamma, but has not been clarified properly.

දැන් හුඟ දෙනෙක් ගේ බයක් නියෙනවා, මෙහෙම එකක්. "මෙතනින් සුක්ෂම කයක් පිටවෙලා යනවා කියන එක පිලිගන්නොත් ආත්ම වාදයට වැටෙනවා" කියලා.

There's a fear of falling on to the eternity-belief (sāssata-ditthi), if the transference of this intricate-bodied entity is upheld.

ඒ කියන්නේ ආත්මවාදය තේරුම් අරන් නැති අයගේ අදහස ඕකයි.

That is an idea of folks who hasn't understood the eternity-belief (sāssata-ditthi).

"ආත්ම" කියන්නේ මොකද්ද? වෙනස් නොවෙන, බිඳෙන්නේ නැති, කැඩෙන්නේ නැති, වෙනස් වෙන්නේ නැති යමක් ලෝකේ නියෙනවා කියලා නිගමනය කරපු කෙනාටයි ආත්ම වාදයක් එක්ක සම්බන්ධ වෙන්නේ.

Eternity-belief (sāssata-ditthi) says that there is an everlasting, unbreakable, unchanging soul (āthma) or entity.

දැන් මේ සුක්ෂම ව ගියත්, කායිකව ගියත්, මොනවා ගියත්, එහෙම එකක් වෙනවාද? දැන් හොඳයි, මෙතනින් නව කෙනෙක් යනවා වාගේ දැක්කොත් එහෙම ඒක පිලිගන්නවා කිවුවොත් ආත්මවාදය කියල.

Either tangibly or finely if this intricate-bodied entity travels from one place to the other does not point towards the transference of a soul and the eternity-belief (sāssata-ditthi).

මගෙන් අපේ ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් ඇහුවා, අභිධර්ම විශාරද භාමුදුරු නමක් - මේ කලුගල රතනජෝති භාමුදුරුවෝ. ඉතින් උන්වහන්සේ ඔය ගැන මගෙන් ඇහුවා, "මහත්තයා (වහරක ස්වාමීන් වහන්සේ ගිහි ව සිටින කාලයේ) ඕක පිලිගන්නොත් ආත්ම වාදයට වැටෙන්නේ නැද්ද?"

Ven. Ratanajoti questioned me the same thing, saying if we are to endorse the existence of the intermediary being, won't we fall on to the eternity-belief (sāssata-ditthi / āthma-vāda)?

මං කිවුවා, හොඳයි, ඔබවහන්සේ ගෙන් පොඩි ප්‍රශ්නයක් අහන්නම්. මෙහෙම දොරකඩවල් දෙකක් තිබුනා. මං කිවුවා, මේ දැන් මේ පුද්ගලයෙක් මේ දොරකඩෙන් ඇවිදිලිලා මෙතනින් යනවා අපිට ජේනවා නේද? ඔව් ජේනවා. දැන් කවුරු හරි කිවුවොත්

එහෙම “මං මේ දොරකඩින් යන කෙනෙක් මෙනින් යනවා දැක්කා” කියලා, ආත්ම වාදයට වැටෙනවාද කියලා කියන්නකෝ ඉස්සෙල්ලාම?

I explained like this. I took the example of two doors and a person going in from one door and entering the other. If we say that a person went through a door, will that amount to eternity-belief (sāssata-ditthi / āthma-vāda)?

දැන් එතකොට ඒ හාමුදුරුවොන්ට ටිකක් ප්‍රශ්නයක් වුනා. මං කිවුවා, මං ටිකක් විග්‍රහ කරලා දෙන්නම්. මෙනින් දොරකඩින් යනකොට, මං ඒක විග්‍රහ කරලා දෙන්නම් ආත්ම වාදයට අහු නොවෙන හැටි! යම් කෙනෙක් එහෙම කියනකොට, **සම්මත - ලෝක සම්මත කතාවට කියන්න ඒක ගන්න ඕනේ, නමුත් ආත්ම වශයෙන් එකක් තිබුණේ නෑ** කියලා මං පෙන්වලා දෙන්නම්.

So I told that I would prove that this travelling between doors would not amount to an āthma or a soul.

මෙතෙතදී යම් ක්‍රියාකාරී වෙච්ච රූප ස්වභාවයක් තිබුණා නම්, ඒ රූප ස්වභාවය මෙනින් අර දොරකඩට යනකොට ඒ ස්වභාවයම ද තිබුණේ? නැත්නම් වෙනස් වෙලාද? “නෑ ඒක වෙනස් වෙලා නේ”

The form (*rupa*) of the entity travelling from one door by the time he reaches the other door, is its form the same or is it different? It has changed.

හොඳයි, මෙතෙතදී යම් ආකාරයක වින්දන ස්වභාවයක්, සැප - දුක් - උපේක්ෂා වශයෙන් තිබුණා නම් මෙතෙතදී දැනී දැනී, ඒ දැනෙන ස්වභාවය ද මෙනින් යනකොට තිබුණේ? ඒකත් වෙනස් වෙලා.

Had there been some sensation (*vedanā*) either, pleasant, unpleasant or indifferent; is the nature of the sensation, in the two instances of passing the doors, the same? That too has changed.

මෙතෙතදී යම් රූප සංඥා, ශබ්ද සංඥා ආදියක් අරන් තිබුණා නම්, යම් සංඥාවක හිත තිබුණා නම් මානසිකත්වය තුළ, ඒ සංඥා මාධ්‍යයමද අතනින් තියෙනකොට යන්නේ? මෙතෙතදී යම් සංඛාරයක් නිපදවාගෙන තිබුණා නම්, අර දොරෙන් යනකොට ඒ සංඛාරය ද තිබුණේ? ඒත් නෑ!

Had there been some perception (*saññā*) either, visual, audible, etc. within the mentality; is the nature of the perception, in the two instances of passing the doors, the same? That too has changed. Had there been some mental fabrication/ kammic action (*sankhāra*); is the nature of the kammic action, in the two instances of passing the doors, the same? That too has changed.

එහෙනම්, මෙනත යම් විඤ්ඤාණ ස්වභාවයක් තිබුණා නම් ඒ විඤ්ඤාණ ස්වභාවය අතනින් යනකොට තිබුණාද? ඒත් නෑ!

Had there been some level of consciousness (*viññāṇa*); is the nature of the consciousness, in the two instances of passing the doors, the same? That too has changed.

එහෙනම් මෙතනින් යන එක්කෙනා අතනින් යන එක්කෙනා වගේ දැක්කහම, රූප ගියෙන් නැත්නම් – වේදනා ගියෙන් නැත්නම් – සංඥා ගියෙන් නැත්නම් – සංඛාර ගියෙන් නැත්නම් – විඤ්ඤාණ ගියෙන් නැත්නම් මොන ආත්මය ගියා කියලාද එයාට පිලිගන්න තියෙන්නේ?

If the same form (*rupa*), sensation (*vedanā*), perception (*saññā*), mental formation/ kammic action (*sankhāra*), consciousness (*viññāṇa*) did not enter the second door, where is the soul that travels?

ආත්මයක් ගියාද? දැක්කේ නැද්ද? යනවා – එනවා දැක්ක පලියට ආත්මයක් යන්නේ නෑ! කියන එක ඔන්න ඕකෙන් තෝරා ගන්න ඕනේ.

Did a soul travel? You may have seen something travelling, but it isn't necessarily a soul. From this analysis you should be able to decide against the so called āthma or soul.

එහෙනම්, ආත්ම දෘෂ්ඨිය බිඳගන්නට පස්සේ යනවත් ජේනවා, එනවත් ජේනවා, ඉන්නවත් ජේනවා, ආත්ම දෘෂ්ඨියෙන් ගන්න එකක් එනන නැති බව දකින්නේ ඔන්න ඔතනින්. යනවා දැක්කට, එනවා දැක්කට ආත්ම දෘෂ්ඨියක් ගැනෙන්නේ නෑ! ආත්ම දෘෂ්ඨිය තෝරා ගන්න බැරුවයි තියෙන්නේ!

After abandoning eternity-belief (*sāssata-ditthi / āthma-vāda*), you may still see the travelling, standing alright, but coming and going doesn't amount to a soul. The problem is the inability to understand, eternity-belief (*sāssata-ditthi / āthma- ditthi*).

මොකද, මේ කය ඇතුළේ ආත්මයක් තියෙනවා කියලා මුලාවට බමුණෝ හිතපු හින්දා ඒ අයට ආත්ම දෘෂ්ඨියක් වැටෙනවා කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරපු ක්‍රමයක් තියෙනවා, **විසි ආකාර සක්ඛාය දිව්වියක්** හටගන්නා හැටි. ඕක තෝරා ගන්න බැරුවයි ඔය කියන්නේ.

The Brahmans those days, believed that there is a soul within the physique. The Lord Buddha explained how the twenty-fold personality belief (*Wisi ākāra sath-kāya ditthi*) is incurred. Not understanding that contributes to these sort of thinking.

ඒ නිසා ඒගොල්ලෝ එක්තරා තැනකට බහිනවා, මොකද මේ කැඩෙන්නේ නැති, බිඳෙන්නේ නැති, වැනසෙන්නේ නැති, සදාකාලික ආත්මයක් තියෙනවා කියන දෘෂ්ඨියක් ඒගොල්ලන්ගේ තියෙනවා. ඒ දෘෂ්ඨිය පැනවිලා තියෙන්නේ අර "යන එක්කෙනා" නිසා.

Because of this travelling entity, they have fallen on to the eternity-belief (*sāssata-ditthi / āthma- ditthi*), which says that there is an everlasting, unbreakable, unperishable soul.

ඉතින්, "එම්බා ආත්මය, කඩුවකින් තොප කැපිය නොහැක – ගින්නකින් තොප දැවිය නොහැක – කුරුල්ලා කූඩුවක් හැර කූඩුවක් තනන්නා සේ තොප කයක් හැර කයක් තනන්නේය!" කියලා හගවත් ගීතාවලියේ මුලට ම ආත්ම දෘෂ්ඨිය අරගෙන තියෙනවා ඔය විදිහට.

In the Bhagawath Githā, at the very start, they refer to the soul as something that cannot be slayed with a sword, burnt with fire and possessing one body after another, just as a bird goes from one cage to the other.

මොකද, ඒ ඒගොල්ලන්ට පෙනෙන ස්වභාවයෙන් එහාට දකින්න බැරි හින්දා! පංචස්කන්ධ ස්වභාවය දැක්කේ නෑ.

Because they could not understand the functioning of five aggregates of clinging which was beyond their senses.

පංචස්කන්ධයන්ගේ විපරිණාම ස්වභාවය දැක්කා නම් ඒ යන - එන එක්කෙනාගේ පංචස්කන්ධයේ විපරිණාම ස්වභාවයෙන් යනවා නම් මොන ආත්මයක් ද ගියේ, යනවා - එනවා පෙනුනාට! අන්න ඒක දකිනවා.

Had they seen the changing (to the worse) of the five aggregates, even though something travelled into the womb, they should have been able to see that it isn't some soul.

ඒක දැක්කා නම්, යනවා - එනවා ජේන්නේ නැත්තේ නෑ ජේනවා, ඒ එක ස්වභාවයක් තියෙනවා. ඒ නිසා තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කලේ, අර උඩු මහල් තලයට වෙලා ඉන්නකොට, යනකොට තල වලට ඇතුල් වෙන අය, පිටවෙන අය, පාරේ සැරිසරන අය දැක්කා වගේ මේ චුති - පටිසන්ධි ලබන සත්ත්වයින් ගේ ස්වභාවය දැක්කා කියලා.

There is something moving, alright. That's why Lord Buddha said that like somebody looking below from an upper level of a building could see who enters and exits the below levels, he could see the nature of the decease and relinking of beings.

එහෙම එකක් ජේනවා, හැබැයි ඒක පෙනුන පලියට ආත්ම දෘෂ්ඨියට වැටෙන්නේ නෑ! **ආත්ම දෘෂ්ඨිය ඇරගන්න මින් අර රූප - වේදනා - සංඥා - සංඛාර - විඤ්ඤාණ වල යථා ස්වභාවය බලලා, සිහි කරලා බලලා.**

Even though the travelling entity is there, had somebody looked in to it in terms of the five aggregates, he would never fall on to the eternity-belief (sāssata-ditthi / āthma- ditthi).

ආත්මයි කියලා හිතාගෙන ඉන්නවා නම් යම්කිසි දෙයක, අපි අහනවා - "දැන් මේ මොහොතේ ඉදන් පවතින, මොහොතක් පවතින එකක් තියෙනවාද? මොහොතක් පවතින රූපස්කන්ධයක් තියෙනවාද, එකාකාරවම?"

If we think of a self in anything, we should ask ourselves if there is anything that remains constant without changing even for an instance.

මොහොතක් එකාකාරව පවතින වේදනා ස්කන්ධයක්, සංඥා ස්කන්ධයක් තියෙනවාද, විද්‍යාමාන වෙනවාද?

Is there any manifestation of aggregation of unchanging sensations and perceptions even for an instance?

කොහෙවත් කියන්න පුලුවන් ද කාටවත්, තියෙනවා කියලා? එහෙම නැත්නම්, ඒ ටික ඇරලා මොකද්ද පෙන්වන්න සත්ත්වයා! ඔයිට එහා සත්ත්වයෙක් පෙන්වන්න පුලුවන් ද? පනවන්න පුලුවන් ද? පනවන්න බෑ!”

Is there anywhere, such a thing in existence? When we leave out the five aggregates, is there left to a sentient being?

එහෙනම්, ඔය ටික තෝරලා, සත්ත්වයෙක් වශයෙන් පනවන්නත් බැරිනම්, ආත්මයක් පනවන්නත් බැරිනම්, ආත්ම දෘෂ්ටියක් ඔනන කතාවක් තියෙනවාද? එහෙම එකක් ඔතෙන්ට සම්බන්ධ නෑ!

Then if we cannot identify a sentient being or a soul, how can we associate the eternity-belief (sāssata-ditthi / āthma- ditthi) to the precipitation in a womb/ conception (okkanthi).

එහෙනම්, අනාත්ම කතාවක් ඔතෙන් නෑ, ආත්ම කතාවක් ඔතෙන් නෑ, අපි එකක් දකිනවා. ඔයගොල්ලෝ කියන ජාතියේ එකක් ඔනන නෑ! ඒක අපි දකිනවා. ඔනන තියෙන්නේ **හේතු - එල ක්‍රියාදාමයක්**.

We don't need to bring in the argument of existent or non-existent in to this manifestation of cause and effects.

නෑ කියන්නෙන් නෑ, ඔවු කියන්නෙන් නෑ! හේතුවයි, හේතුවක් ඇතුව එලයක්!

Neither say existent nor non-existent, there is a cause and there is a result conditioned on that cause.

දැන් “ස්වාමීනි, මේ ජරා - මරණ කාටද වෙන්නේ?” එක හික්කුන් වහන්සේ නමක් අහනවා, බුදුරජාණන් වහන්සේ ගෙන්. “මහණ, ඔය ප්‍රශ්නය වැරදියි! ජරා මරණ කෙසේ වේද කියලා අහන්න, ජාති පච්චයෙන් ජරා - මරණ වේ!” ඕකයි උත්තරය.

A monks questioned Lord Buddha as to whom the ageing and death occur. Then Lord Buddha said that the question is wrong and it should have been asked as, how the ageing and death occur. Dependent on arising, arise the ageing and death (jāthi paccayā jarā-marana).

“ස්වාමීනි, කාගෙද ජාති කාගෙද එනකොට, ජාති වලට අයිතිකාරයා?”

“Lord, who owns what arises?”

“මහණ, ප්‍රශ්නය ඇහුවා වැරදියි, ජාති කෙසේ වේද අහන්න. භව ප්‍රත්‍යයෙන් ජාති වේ!” ඔය විදිහට උත්තරය ගන්න, ඔය විදිහට විසදා ගන්න.

“Monk, the question is wrong, should have been asked as, how the arising takes place. Dependent on being, arise the arising (bhava paccayā jāthi)”.

ඊට පස්සේ අහනවා, “ස්වාමීනි, භව කාගෙද?” “ඒ ප්‍රශ්නය වැරදියි, උපාදාන ප්‍රත්‍යයෙන් භව වේ!”

Then asks "Lord, who owns the being?", "Monk, the question is wrong, should have been asked as, how the bhava takes place. Dependent on clinging, arise the being (upādāna paccayā bhava)".

ඒ විදිහට ගන්න, ක්‍රියාවලිය ගන්න, ක්‍රියාත්මක වෙන හැටි බලන්න. ඇත - නැත දෙකටම නෑ එතකොට, අයිතිකාරයෙකුත් නෑ මම - මගේ ත් නෑ!

Consider the functioning of the cause and effects flow, then it doesn't matter if its existent or non-existent, no owner, neither I nor mine.

අරයා අහන්නේ ඒකේ කොණක් අල්ලා ගන්න. "මම" කියන එකක්, "මගේ" කියන එකක් ලෝකේ අල්ලගන්න එකක් තියෙනවා ද කොතන හරි කියලා අල්ලාගන්න.

The monk is asking to see if there is something to hold on to, say I or mine.

"ඉතින් ස්වාමීනි, උපාදාන කාගෙද? ඉතින් ස්වාමීනි තණ්හා කාගෙද?" ඉතින් ඔහොම අහනවා. "ස්වාමීනි, වේදනා කාගෙද? "ඉතින් උපාදාන ප්‍රත්‍යයෙන් භව වේ කියලා ගන්න, එහෙමයි භව හැදෙන්නේ,

Then asks "Lord, who owns the clinging?", "Monk, the question is wrong, should have been asked as, how the clinging takes place. Dependent on craving, arise the clinging (thanā paccayā upādāna)".

තණ්හා ප්‍රත්‍යයෙන් උපාදාන වේ, වේදනා ප්‍රත්‍යයෙන් තණ්හා වේ"

Dependent on craving, arise the clinging (thanā paccayā upādāna)". Dependent on sensation, arise the craving (vedanā paccayā thanā)".

එතකොට, "එස්ස පච්චයෙන් වේදනා වේ, සලායතන ප්‍රත්‍යයෙන් එස්ස වේ, නාම රූප ප්‍රත්‍යයෙන් සලායතන වේ, විඤ්ඤාණ ප්‍රත්‍යයෙන් නාම රූප වේ"

Then dependent on contact, arise the sensation (passa paccayā vedanā)". Dependent on six-senses, arise the contact (salāyatana paccayā passa)". Dependent on mind-matter, arise the six-senses (nāma-rupa paccayā salāyatana)". Dependent on consciousness, arise the mind-matter (viññāna paccayā nāma-rupa)".

මේ විදිහට ක්‍රියාත්මක වෙන විදිහට ක්‍රියාදාමය තේරුම් ගන්න. ඕක නෑ කියන්නෙන් නෑ, ඔවු - තියෙනවා කියන්නෙන් නෑ. ඇත - නැත දෙකම අහක් කරලා හේතු - ඵල ක්‍රියාවලිය බලන්න, **විද්‍යාමාන වෙන හැටි බලන්න.**

Look at the flow of causes and effects, nothing to do with existent or non-existent. Without associating with none of the two views, look at how the effects are manifested conditioned on causes.

විද්‍යාමානත්වයක් තියෙනවා ඔය විදිහට. ඒක ඇති දෙයක් ද, නැති දෙයක් ද කියන එක උත්තරයෙන් ගන්න යන්නේ නෑ! ගියොත් අන්න වලට

වැටෙනවා. එතකොට හේතු - එල දහමේ දැක්කහම ඇති - නැති කියන දෙකෙන් නෑ, ප්‍රශ්නයට නියම පිළිතුරක් ඇවිදිලේලා!

There is a manifestation, without associating with extremes of existent and non-existent, you search for answer, without having to deal with the diversion of unwarranted arguments.

දැන් බලන්න, කොච්චර ලස්සන ධර්මයක් ද මේ තියෙන්නේ, හරි ගැඹුරැයි!

This is a deep but sensible and cohesive piece of Dhamma.

ඉතින් ඔය ප්‍රශ්නය ඔහොම වුනහම, වුනි - පටිසන්ධි අතර අතරක් කියන්නත් නෑ! අන්නරා භවයට යන්නේ කවුද කියලා එතන එකෙකුත් ජේනවා.

Then it is clear that there is no gap between decease and relinking, as well as, there is the intermediary being going in for the conception (okkanthi).

ඒ සුක්ෂම කායිකයා නමයි අර අපි කිවුව සංජානිකයා. නව විදිහකින් කියනවා නම් ගන්ධබ්බයා. ඉතින් ඔය ඕන එකකින් ඕකට කියන්න පුලුවන්, ගැලපෙන නමක් දාලා. ඔවු ඉතින්, ඒ නම දාලා, මෙතනින් යන කෙනෙක් අතෙතට යනවා දැක්කා කියලා ආත්ම දෘෂ්ඨියකට යන කෙනෙක්, ඇතුලේ ආත්මයක් ගිය එකක් නෑ කොතෙතක වත්!

That is the intricate-bodied, intermediary being or gandhabba. You may use either of the names as matching. Although there is an entity travelling in to the womb, that is no soul.

(ශ්‍රාවක මහතෙක්): ඉර පායවන්නෙක් නෑ, පෑවීමක් තියෙනවා!

A listener: The sun rises, there is no person who effects the arising.

(ස්වාමීන් වහන්සේ): ආන්න ඒකයි! දැන් පෑවීමක් තියෙනවා, ඒකත් මහත්මයා මෙහෙමයි. **පෑවීමක් තියෙනවා කිවුවොත් අහේතුක වාදයක් වෙන්නත් පුලුවන් නේ! හේතු - එල වාදය කියන එකේදී පායන හේතුවකුත් තියෙනවා.**

Waharaka Thero: There you have it. There is an arising but not without its causes. Within the cause and effects theory, there is a cause for the arising.

අන්න ඒකයි, ඔවු ඔවු! කරන කෙනෙක් නෙමෙයි, කරන ක්‍රියාවලියක් සිද්ධ වෙන ආකාරයක් තියෙනවා - හේතු එල ක්‍රමයක්!

There's no doer, but there is a process, which takes place as a result of the manifestation of conducive causes and their effects.

ඒ ඒ හේතුවෙන් ඒ ඒ එලය. එක හේතුවක් එකකට එලය වෙනවා, නව එකකට හේතුව වෙනවා. ඒක නව එකකට එලය වෙනවා, ඒක නව එකකට හේතුව වෙනවා. එකක් එකක එලය, එකක හේතුව. ඒ ක්‍රමයටයි හේතු - එල හැදෙන්නේ.

Each effect comes from its cause, the resultant effect become the condition for the next effect. Likewise, it flows, a continuous flow of connecting causes and effects.

(ශ්‍රාවක මහතෙක්): එතකොට, අහේතුකත් නෙමෙයි?

A listener: Then it is not non-causality also.

(ස්වාමීන් වහන්සේ): අහේතුක නෙමෙයි, අකිරියවාදයන් නෙමෙයි! අහේතුකවාදයන් නෙමෙයි! ඒවා ඔක්කෝම 62ක් මිත්‍යා වාද වලට අයිතියි.

Waharaka Thero: No, not non-causality, nor non-doership. All those are related to the 62 wrong views.

මේ හේතු - එල ධර්මය කියන්නේ අන්ත ඒකයි. පූර්ණ විද්‍යාව, ඕක හරි ගැඹුරැයි!

This is theory of causality. The ultimate science. Very deep.

ඒ නිසා, ඒක නිසා ඕකේ නියෙනවා “ප්‍රවෘත්ති පටිච්චසමුප්පාද” ඔය. “පටිසන්ධි පටිච්චසමුප්පාද” ඒ ඒ විදිහට යන්න ඕනේ. පටිච්චසමුප්පාදය කියන්නේ මේ මහා සාගරය වගේ පටිච්චසමුප්පාදය!

There is the moment-to-moment dependent origination, relinking dependent origination. Likewise, the law of dependent origination is like a great deep ocean.

“අභූත සංඛතයි, පටිච්චසමුප්පන්නයි - රූප සංඛතයි, පටිච්චසමුප්පන්නයි, ක්ෂය ධර්මයි, වය ධර්මයි” පෙත්වලා නියෙනවා මෙච්චර ලස්සනට.

The eye is fabricated (sankatheyi), dependently originated (paticca samuppannaya) – Visual objects are fabricated, dependently originated, subject to decay (khaya dammayi), whose origination can be stopped (vaya dammayi).

“කත සංඛතයි - පටිච්චසමුප්පන්නයි, ශබ්දය සංඛතයි - පටිච්චසමුප්පන්නයි, තාසය සංඛතයි - පටිච්චසමුප්පන්නයි, ගන්ධයෝ සංඛතයි - පටිච්චසමුප්පන්නයි, එහෙනම් මේ බාහිර ලෝකයත් පටිච්චසමුප්පන්නයි!”

The ear is fabricated, dependently originated. The sound is fabricated, dependently originated. The nose is fabricated, dependently originated. The odor is fabricated, dependently originated. The world fabricated, dependently originated.

දැන් මොකද්ද ඒ? කොහොමද බාහිර ලෝකය පටිච්ච සමුප්පන්න වෙන්නේ? එහෙනම් අභ්‍යන්තර පටිච්චසමුප්පන්න තාවය මොකද්ද, බාහිර පටිච්චසමුප්පන්න තාවය මොකද්ද?

Now, how does the external world originate dependently? What is the dependent origination of internal phenomena, and of external phenomena?

දැන් මේ පටිච්චසමුප්පාද ධර්මතාවය පෙත්වලා දුන්නේ සත්ත්වයෙක් - පුද්ගලයෙක් ඉන්නවා කියලා පෙත්වන්න නෙමෙයි, මේ සත්ත්ව - පුද්ගල - ද්‍රව්‍ය - වස්තු කියන මේ සියලු පැවැත්ම තුළ යථාර්තය පෙනෙන්නයි!

The dependent origination was put forth by the Lord Buddha not to point out the existence of a being, an individual. But to show the reality of the beings, individuals, materials and objects.

මේවා හටගන්න හැටි පෙන්වන්න. හටගන්න හේතුව, හටගන්න ආකාරය, නැති කරන්න හේතුව, නැති කරන විදිහ! ඔය කියන කාරණා 4 විග්‍රහ කරනකොට මුලු ලෝකය ම අයිතියි!

To show how there are originated, the reason for their origination, how they can be stopped from originating, the reason for the stopping of their origination. When these four aspects are analyzed, the entire world is entailed in such analysis.

අභ්‍යන්තරය, බාහිරය කියලා අමුතුවෙන් හටගන්න එකක්, අක්‍රීයව හටගන්න එකක් නෑ! අහේතුකව හටගන්න එකක් නෑ!

External or internal, nothing comes to being without its rightful conditions, without a reason.

ඔක්කෝම හේතු - එල ධර්මතාවයට අනුවයි හටගන්නේ. හටගන්න ආකාරය පෙන්වන්න තමයි මේ පටිච්ච සමුප්පාද ක්‍රියාදාමය විග්‍රහ වුනේ. ඒක තමයි මේ බොහෝ කොටම සන්නිවයෙකුට ම සම්බන්ධ කරලා පෙනවන්න ගියේ.

Everything is dependently originated. To show how they have been originated, the law of dependent origination has been presented. This has previously been discussed in connection of individual beings.

දැන් "උපාදානය" කියන්නේ දැඩිව අල්ලා ගැනීම කියන වචනයෙන් තේ අපි අරන් පුරුදු වෙලා තියෙන්නේ. උපාදානය කියන්නේ දැඩිව අල්ලා ගන්නවා.

The word "upādāna" has been used to mean grasping firmly.

දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් වච්චගොත්ත පරිච්ඡායකයා අහනවා, "ස්වාමීනි, උඩ යන ගිණි රොටුවට උපාදානය මොකද්ද? හුළඟ උපාදානයයි, වාතය උපාදානයයි" බුදුරජාණන් වහන්සේ උත්තරයක් දෙනවා.

The wanderer Waccagotta questioned Lord Buddha, "Lord, what is the Upādāna for the blazing flames." Lord Buddha said that the it is the wind, the air.

"දැන් වාතයයි, ගිණි රොටුවයි දෙකට හිතක් තිබුණාද? උපාදානයක් ගැන කිවුවේ නැද්ද?

Now did the flames or the air had minds, didn't Lord Buddha said about Upādāna or clinging as we understand the meaning of Upādāna to be.

බුදුරජාණන් වහන්සේ උපාදානයක් තිබෙන තැනක් කිවුවා නේ! "උඩ යන ගිණි රොටුවට වාතය උපාදානයයි!" එහෙනම්, ගිණි රොටුවට උපාදානයක් පෙන්වුවා බාහිර ලෝකයේ.

Lord Buddha talked about an outside place where Upādāna resides, "to the blazing flames, the Upādāna is the air".

දැන් අපි උපාදානය ගැන කතාකරනකොට කියනවා, "හිතෙන් දැඩිව අල්ලා ගන්නා නම් ඒකට උපාදානය" කියනවා. දැන් එතකොට කෝ ගැලපීමක්?

Now when we talk about Upādāna, we mean it were to be clinging to something tightly inside our minds. So where is the consistency?

අන්න මේක තමයි කියන්නේ, **වචනයේ ම නිරුක්තියක් තියෙනවා.** "උප + ආදාන" කියන්නේ "ආසන්නයට ඇදීලා හිටිනවා!" **ආසන්නයට ඇදී හිටීමට කියනවා උපාදාන.**

The word Upādāna has an underlying linguistic expression, "Upa (near in Sinhala) + ādāna (drawn to)". Thus, Upādāna means to have been drawn closer. Residing in close proximity.

තණ්හා කියලා කියන්නේ? **"තන්හි හා වෙන නිසා තණ්හා" කියලා කියනවා. "තන්හි + හා" - තන්හි හා වෙන්වේ තණ්හා යි!**

Thanhā, means "Thanhi (in a specific place) + hā (adjoining)", getting attached to something is Thanhā.

යමක් යම් තැනක "හා වෙනවා" ද, තණ්හා - ඇලෙනවා! ඇලීමයි බැඳීමයි කියන එක තමයි තණ්හා උපාදාන කියන එකට පෙන්වුවේ. මේ හිත ගැන සම්බන්ධයක් මෙතන නෑ! මේ තියෙන්නේ එක්තරා ක්‍රියාදාමයක් සිද්ධ වෙනහැටි.

If one is attached to a specific place, that is Thanhā, the craving. Thanhā means attachment (Alima in Sinhala), Upādāna means getting bound by (bandima in Sinhala). This is not associated with mind. This is a process, how it happens.

වේදනා කියන්නේ? **"වීමක් දනවන්නේ වේදනා!"** ඒ වීමක් දනවන එක හිතට දැනෙන හැටි මේ අපිට රිදෙනවා, කැක්කුමයි, ආසයි, හොඳයි කියලා දැනෙන්නේ. ඒක - ඒක වේදනා වල ලක්ෂණයක්, දැනෙන හැටි!

Vedanā means, "Veemak (something happening) + danima (awareness)", awareness of things happening. We say it hurts, aching, I like it, nice etc. This is how cognition of each sensation happens.

තණ්හා ලක්ෂණයක් තියෙනවා, දාලා යන්න බෑ! හිත ඇදී - ඇදී යනවා. ඒ තණ්හා වල ලක්ෂණය. උපාදානයේ ලක්ෂණයක් තියෙනවා, බැඳීලා. අතහැරගන්න බෑ!

With thanhā or craving, it is impossible to leave, the mind keeps going back there again and again. That is an attribute of thanhā or craving. Difficult to leave behind.

ඒකයි කිවුව උපාදානයේ ලක්ෂණය, **ඒ ලක්ෂණයට උපාදානය කියලා අද හිතාගෙන ඉන්නවා!**

It is only an attribute of Upādāna, not Upādāna itself. We take a mere attribute, as what it is.

තණ්හාවේ ලක්ෂණයට තණ්හාව කියලා හිතාගෙන ඉන්නවා. වේදනා වල ලක්ෂණයට වේදනාව කියලා හිතාගෙන ඉන්නවා. මේකෙන් අපිට පැටලෙනවා!

We take an attribute of thanhā, as what is thanhā. We take an attribute of Upādāna, as what is Upādāna. And thus we get confused.

ඒ නිසා සත්ත්ව – පුද්ගලත්වයට ම සම්බන්ධ වෙන්න යනවා පටිච්ච සමුප්පාදය. හිතක් නැති තැන පටිච්ච සමුප්පාදයක් කොඳින්ද කියලා ප්‍රශ්නයක් එනවා.

Thus the dependent origination seems to get associated with the sentient being – individual. We come to wonder, how the dependent origination applies where there is no mind.

දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ සත්ත්ව – පුද්ගල හේදය අයිති කරන්නයි පටිච්ච සමුප්පාදය දුන්නේ, හේතු – ඵල පෙන්නන්න.

To remove the perspective of the sentient being or individual, the Law of dependent origination has been given by Lord Buddha.

මොන සතෙක් ද ඔය අහන්නේ? කවුරු විදින එකක් ද අහන්නේ? අන්න ඒක පෙන්නන්නයි දුන්නේ, සිද්ධ වෙන හැටි පෙන්නන්න.

What sentient being is in question? Whose sensation is in question? That is why dependent origination has been given to describe how things happen.

එහෙනම්, මෙන්න මේ ක්‍රියාදාමය සිද්ධ වෙනකොට, දැනෙන ආකාර තියෙනවා, අන්න ඒ ස්වභාවයන් තමයි අපි මේ රැවටිලා ඉන්නේ, ඒක ඒකේ හැටියක් කියලා.

When things take place, there are ways how that is sensed. We are of the illusion that, how we feel it happens, is what actually happens.

වේදනා කියන්නේ, විමක් දනවනකොට දැනෙන ආකාරයක් තියෙනවානම් ලක්ෂණයක්. ඒකට වේදනා කියලා අපි හිතන් ඉන්නවා.

We think of vedanā as how we feel, when cognition takes place. We think of this attribute of vedanā, as what is vedanā.

විමක් දැනීම ක්‍රියාවලියක්, ඒකේ ලක්ෂණය තව එකක්. තන්හි හා විම ක්‍රියාවලියක්, ඒකේ ලක්ෂණය තව එකක්.

The process of the arising of awareness of things happening, is one thing, its attribute is another. The process of the arising of thanhā or craving is one thing, its attribute is another.

උපාදාන හෙවත් ආසන්නයට බැඳීම – ඇදී සිටීම තව එකක්, ඒකේ ලක්ෂණය තව එකක්.

The process of the arising of Upādāna or being closely bound to something, is one thing, its attribute is another.

භව කියන්නේ ක්‍රියාවලියක්, භව ලක්ෂණය තව එකක්. ජාති කියන්නේ ක්‍රියාවලියක්, ජාති වල විද්‍යාමාන වෙන ලක්ෂණය තව එකක්.

The process of the arising of being (bhava) is one thing, its attribute is another. The process of the arising (jāthi) is one thing, its attribute is another.

මේ හැම එකකම නියෙන්නේ ඔය විද්‍යා සිද්ධාන්තයක්.

All these phenomena have an underlying natural principle.

එනකොට දැන්, මලක් පිපිලා නියෙනවා. මම පොඩ්ඩක් ඔය විග්‍රහයක් කරලා පෙන්වන්නම් ඔය “මනෝ පුබ්බංගමා ධම්මා” කියන - මුලදී ඕක, මේ මානසිකත්වයේ නියෙන අවිද්‍යා - නෂ්ණා දෙකෙන් ගොඩනගන මානසිකත්වය හා සම්බන්ධයි.

Now let's say a flower is blossomed. I'm going to make a clarification in terms of the Dhamma phrase, “Mano pubbangamā dhammā (All phenomena have mind as their forerunner)”, this is connected with the mentality driven by ignorance and desires.

ඒ සම්බන්ධයෙන් ගිහිල්ලා, අතු - රිකිල්ල ගියා වාගේ ආධ්‍යාත්මික - බාහිර කියන දෙපැත්තකට මේක විහිදිලා ගියා වගේ - යන්නේ එහෙමයි.

This will branch out in to external and internal phenomena.

නාමරූප වෙන් වෙනකොට, “අභ්‍යන්තර නාමරූප” සහ “බාහිර නාමරූප” කියන දෙකෙන් “මම” “මගේ” කියන දෙකට වෙන් වෙලා යනවා ලෝකයට.

The mind-matter or the mental and physical phenomena are two folds, “internal mind-matter” or “I” and “external mind-matter” or “mine”.

“මමයි ලෝකයයි” හැදෙන ආකාරයට, පටිච්ච සමුප්පාදයයි දෙකම.

Me and my world, how it is created and how dependent origination coincides with it.

අන්න එතෙත්ට යනකොට, නාමරූප කියනකොට, අභ්‍යන්තර නාමරූප - බාහිර නාමරූප කියන දෙකෙන් **අභ්‍යන්තර නාමරූප වලට ඇස-කන-දිව-නාසය-ශරීරය මන හැදෙන පැත්තට** එනවා. **රූප-ශබ්ද-ගන්ධ-රස-ස්පර්ශ-ධර්මයන් වැටෙනවා බාහිර නාමරූප** කියන පැත්තට.

The internal mind-matter comprise of eye-ear-tongue-body-mind; the external mind-matter comprise of visual objects-sounds-odors-touches-mental objects.

එනකොට, “නාමරූප” කියන වචනයන් තෝරා ගන්න ඕනේ. නාමරූප කියන එකෙන් අර්ථ ගොඩාක් නියෙනවා.

We also have to be clear what mind-matter is. It has many meanings.

හිතයි-ගතයි දෙකටත් නාමරූප කියනවා. මේ එක අවස්ථාවක. **නම්‍යතාවය හා අනුකූල රූප්පනයටත් නාමරූප** කියනවා. මේ තව එකක්.

It refers to mind and body, it also refers to as a kind of a mold and object that is made from molding.

නමාසතාවයක් දෙන්න - රවුම්, අපිට ඕනේ ගෝලයක් හදන්න. ගෝලයක නමාසතාවයක් දුන්නොත් යම්කිසි සතර මහා භූතයන් ගෙන් එකතු කරපු ගුලියකට, නමාසතාවයට අනුකූලව රූපනය වුන එක ගෝලය.

Say we need to make a sphere, from the four basic elements of matter (Sathara mahābhūta). The mass of matter needs flexed and shaped accordingly. The object that's generated from the shaping, is the sphere.

හැබැයි, නමාසතාවය ඒ රූපනයෙන් අයිත් කරන්න බෑ! ඒ නමාසතාවය අහක් කළොත්, ගෝලය විදිහට හිටින්නේ නෑ! එහෙනම්, ගෝලයක් කියලා පෙන්වන්න බෑ!

Without the shape the sphere cannot exist. When that shaping or molding is removed, it will no longer be a sphere.

කෝටුවක් වගේ හැඳුවා නම්, නමාසතාවය කෝටුවක් විදිහට තිබුණා නම්, ඒ අනුව කෝටුව කියලා එකක් විද්‍යාමාන වුනා, සතර මහා භූතයන් ගෙන්. හැබැයි, නමාසතාවය අහක් කළොත් එහෙනම්, කෝටුව කියලා පේන්න විදිහක් නෑ.

If the mold was for a rod, instead of a sphere, then the resultant object will be a rod, if the shaping is removing, it will no longer be a rod.

අන්න ඒක නමයි කියන්නේ, **නාමයයි රූපයයි අයිත් කරන්න බෑ!** කිවුව නමාසතාවය - ඔන්න ඕක - නාමරූප ඕකයි!

That is why the mind and body cannot be separated. All physical phenomena, how they are manifested is governed by mental phenomena.

දැන් නාමයෙන් රූපය අයිත් කරන්න බෑ කියනකොට, හිතෙන් ගත අයිත් කරන්න බෑ කිවුවොත් ඇත්තද?

If we think what we refer to as mind-matter (nāma-rupa) as the mind and physical body, if we say that we cannot remove mind from the physical body, is it true?

දැන් හිත, හිත නාම කියනවා, ගත රූප කියනවා කියලා ගන්නොත්, මිනිහෙක් මරලා දැමීමට පස්සේ කෝ නාමය එනන? එනන හිත තියෙනවද? කඳ නම් තියෙනවා! අයිත් කළේ නැද්ද? වෙන් කළේ නැද්ද?

If we take nāma as mind and rupa as body, then when a person dies, isn't his mind got separated from the body? The corpse may be laying somewhere, but what about the mind?

එහෙනම්, **නාමයෙන් රූපය වෙන් කරන්න බෑ කියපු තැනක් අපේ ධර්මයේ තියෙනවා. අන්න, නමාසතාවය සහ අනුකූල රූපනය වෙනස් කරන්න, අයිත් කරන්න බෑ! ඒකයි එනන අයිත් කරන්න බැරි නාමරූප දෙක.**

In Dhamma, we have a phrase saying that nāma and rupa are inseparable. The molding and the molded cannot be separated. This is the inseparable nāma and rupa.

හිතට නාම කියන්නේ, නමාසතාවයක් යටතේ යමක් හැඩගස්වන්නට මූලික වෙන නිසා.

The mind is often given to the meaning of nāma, because it is basic to the process of molding the matter.

අන්ත, නාම කියන එක එතන "නමයනාවය" කියන එකයි. යමක් නමයනාවයට පත් කරන්නේ නාමයි. හිතෙන් යමක් නමයනාවයට පත් කරන නිසා නමන්න පුලුවන්.

There, nāma is the molding, flexing. The mind can flex, mold matter.

ඒ නිසා ඒ ආධාරකය, කියන්නේ ආදේශකයක් වශයෙන් ආදේශ නාමයක් දෙනවා හිතට නාම කියලා, ඒකයි හේතුව. යම් නමයනාවයක් දෙන ආකාරයෙන් ඒ හේතුවෙන් ඒකට නාම කියනවා. එතන නාම කියන්නේ ඒකයි.

Thus since it acts like the mold, the frame, from that function of it, the mind has come to be known as nāma.

අපි සම්මත කරගන්න "නාම" නියෙනවා. යමක් පෙන්වන්න පනවාගන්න නමක්, ඒ හේතුවෙන් ඒකට "නාම" කියනවා.

Also nāma in Sinhala means the names. We have different customary names to refer to things. Without physical substance, things such as sensations (*vedanā*), perceptions (*saññā*), mental formations/ kammic actions (*sankhāra*), consciousness (*viññāṇa*) can only be referred shown in terms of a name. Thus they are called nāma.

ඉතින් "නාම" කියන එක හුඟාක් විග්‍රහ සහිත එකක්. ඉතින් ඒකේ නාමරූප කියපු පලියට, සියල්ලම හිතයි ගතයි කියලා ගන්නොත් වැරදියි!

The clarification of nāma will go deep. Thus nāma-rupa cannot easily be referred to as just mind and body entirely.

ඒ ඒ - දැන් **බාහිර නාමරූප** කියන්නේ නමයනාවයට අනුකූලව සතර මහා භූතයන් ගේ හැඩගැස්මක් ඇති කරන්නේ ඒ නාමරූපයි. **අභ්‍යන්තර නාමරූප** කියන්නේ, ගතක්-හිතක් සකස් කරලා දෙන්නා වූ එක නාමරූපයි, ඒ පැත්තෙන් හදලා දෙන එක. එතකොට මේ නාමරූප කියන්නේ ඒ වගේ සම්පිණ්ඩනයක්, විග්‍රහ කරලා ගන්න ඕනේ එකක්.

The external mind-matter is molded in accordance with internal mind-matter. The mold and the molded. Thus mind-matter (nāma-rupa) is the collection of the two sides, something which require detailed analysis.

දැන් පුවක් කිවුවහම එක පුවක් ජාතියක් නෙමෙයි! මඩ පුවක් කියන්නෙන් පුවක්, රබ්බොඩ කිවුවන් පුවක්, නිලබොඩ කිවුවන් පුවක්, එක එක නම් වලින් කියනවා. එතකොට, රට පුවක් කියනවා, ඉතින් කල්පිටි පුවක් කියනවා, එක එක විදිහට අපි කියනවා. මොනවා කළත් පුවක් කියන වචනට කියනවා.

In Srilanka betel nuts are used in betel chewing and there are different names used in different parts of the country, as well as for different processed stages of the same betel nuts.

ඉතින්, එතකොට අපිට කිවුවොත් එහෙම “විටක් කන්න පුවක් ගෙඩියක් ගේන්නකෝ” අපි ගිහිල්ලා අර මේ නිලබොඩු කියන ඒවායේ තියෙන අන්තිම ලදරු මොකුත් තුරුකුලෑ ගෙඩියක් ගෙනල්ලා දෙනවා, “ආ” කියලා, නමුත් මොකද්ද මේ ගෙනාවේ? පුවක් ගෙඩියක් නේ ඉල්ලුවේ, පුවක් නෙමෙයිද? පුවක් තේන්නම් ඉතින්, මොනවා කියන්නද? පුවක් ගෙඩියක් ඉල්ලුවා, මං පුවක් ගෙඩියක් ගෙනල්ලා දුන්නා. ඕවා පුවක් නෙමෙයි යැ! හරියන්නේ නෑ නේ වැඩේ. විටක් කන්න පුවක් ගෙඩියක් ඉල්ලුවා නම් ඒ වෙලාවට මොකද කරන්න ඕනේ? ඒකට අවශ්‍යය කරන රබ්බොඩ ගෙඩියක්, ඒ ජාතියේ පුවක් ගෙඩියක් ඒකට ගෙනත් දෙන්න ඕනේ, ඒකට ගැලපෙන එකක්. පුවක් වුන පලියට කරන්න බෑ නැතේ හැටියට ගන්න ඕනේ.

We require a certain kind of betel nut for chewing betel, dried and processed. If one asks for a betel nut and get a raw betel nut, it will not be useful for his purpose. It may be betel nut alright. But it is not fit for the purpose.

අන්න ඒකට කියනවා තැනට ඔබ්න විදිහට නිරුක්ති සකස් කරගන්න ඕනේ, නිරුක්ති එන්න ඕනේ.

For Nirukthi (underlying linguistic expression), also we have to consider the context when the linguistic expression is derived.

“උක්තයෙන් නිර්ණය වන්නේ නිරුක්ති!” උක්ත කාරණයෙන් කියන්නේ, උක්ත – උක්ත කියන්නේ ඒකේ මූලික වෙච්චි ප්‍රධාන දේ. ඒකෙන් නිර්ණය කරන්නේ නිරුක්ති. අන්න **නිරුක්ති කියන එකේ නිරුක්තිය!** නිරුක්ති කියන පදයේ නිරුක්තිය ඒකයි.

The linguistic expression of the word Nirukthi is, the basic subject matter ascertained by the word.

දැන් එතකොට තේරුම් ගන්නකෝ නිරුක්ති තේරුම් ගන්න. යමකින් නිර්ණය කරන්නේ නිරුක්ති. දැන් නිරුක්ති කියන පදයෙන් පෙන්වන්නේ යමකිසි වචනයක් කිවුවහම ඒකෙන් මොකද්ද කිවුවේ? තැනට ඔබ්න විදිහට ගන්න ඕනේ.

So nirukthi is, what’s ascertained by each word, so the context is of utmost importance, without the context the ascertain of the linguistic expression may be flawed.

“බට ලීයේ කපු තියෙනවා, බට ලීයේ පුරුක් තියෙනවා.” දැන් ඒ උක්තයෙන් නිර්ණය වෙන එක බලන්න. දැන් බටලීය කියන පලවෙනි උක්තයෙන් නිර්ණය වුනේ, බට ලීයේ කපු තියෙනවා – මේ ගමකට කියන නමක්! එතන බට ලීය කිවුවේ ගමකට. බට ලීයේ පුරුක් තියෙනවා – එතන නිර්ණය වුනේ ගමකට. අන්න නිරුක්ති!

Sometimes the same word can refer to a place as well as to some object. If we get the context interchanged, we will go in to great confusion.

එහෙනම්, නිරුක්ති දකින්න ඕනේ හැමතැනම නාමරූප කියලා තිබ්ච්ච පලියට ඒ නාමරූප කොතන – ගැලපෙන එක මොකද්ද?

The nāma-rupa would not mean the same thing in different places. We have to see the context and appropriately ascertain what it means given the context.

දැන් "විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමරූපං" කියන නැත මොන නාමරූප ද කිවුවේ?

"Dependent on consciousness, arise the mind-matter (viññāṇa paccayā nāma-rupa)". Here what is referred to as nāma-rupa?

ඉතින් එකින් එකට බලන්න. දැන් "නාමරූප පච්චයා සළායනනං, සළායනන පච්චයා නාමරූපං" මෙහෙමත් යෙදෙනවා. ඒ ඒ තැන් වල යෙදෙන නාමරූප මොනවාද?

"Dependent on mind-matter, arise the six-senses (nāma-rupa paccayā salāyatana)". Here what is referred to as nāma-rupa?

ඒ නිරුක්ති දකින්න ඕනේ. හරිම ගැඹුරු තැන් ඕවා!

The linguistic expression has to be seen. This is quite deep.

දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ අහනවා, "විඤ්ඤාණය මවු කුසට බසින විට නාමරූපයක් හටගන්නවාද?"

The Lord Buddha asks Venerable Ananda, "When the consciousness descends to the womb, does mind-matter arise?"

එහෙම ඉතින්, ආනන්ද භාමුදුරුවෝ "එහෙමයි ස්වාමීනි" කියලා උත්තර දෙනවා.

Venerable Ananda said "Yes, Lord".

"ඒ විඤ්ඤාණය මවු කුසෙන් බැහැර ගියොත් නාමරූපයක් බඩේ හැදෙනවාද? ඒ නාමරූපය වැඩෙනවාද?" ඉතින්, එතන වැඩෙන එකකුයි නාමරූපය. "විඤ්ඤාණය මවු කුසට ගිහාම නාමරූපය බඩේ වැඩෙනවාද නැද්ද?" කියලා අහනවා, ඉතින් "වැඩෙනවා" කියනවා.

"If that consciousness exits the womb, does the mind-matter grow inside the womb?" Venerable Ananda again said "Yes, Lord".

"ඒ විඤ්ඤාණය ඉවත ගිහාම නාමරූපය වැඩෙනවාද?" ඉතින් "තෝ භේතං හන්තේ" කියනවා, "නෑ ස්වාමීනි වෙන්න භේතු නෑ" කියනවා.

"If that consciousness exits the womb, does the mind-matter grow inside the womb?" Venerable Ananda said "No, Lord, there is no reason why it should".

එහෙනම්, ඒ නාමරූපේ කිවුවේ මොකද්ද? කළල රූපයක් වශයෙන් මේ බඩ ඇතුළේ දරුවා වැඩිගෙන එනකොට, නමඝතාවයට අනුව ඒක රූප්පනය වෙවී, හැදී-හැදී, වැඩි-වැඩි එනවා.

Here nāma-rupa means the fetus that is growing inside the womb, molded in accordance with applicable molding.

ඒ විඤ්ඤාණය නිසා ලබන ශක්තියෙන් තමයි ඒක වැඩි වැඩි එන්නේ. විඤ්ඤාණය ඉවත් වුනාට පස්සේ අරක වැඩෙන්නේ නෑ!

Because of the energy given by the consciousness, the embryo, the blob of mind-matter grows. If the consciousness is removed, there won't be any growth as such.

අන්ත නාම - එනන "විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමරූපං" කියලා පෙනෙනුවේ සත්ත්වයෙක් ගේ සසර ගමන තුළ ගිහිල්ලා, බඩට ගිහිල්ලා උප්පත්ති වෙන නාමරූප හටගන්නේ ඔන්න ඔහොමයි.

"Dependent on consciousness, arise the mind-matter (viññāṇa paccayā nāma-rupa)". Here the journey of the sentient being is depicted, how it enters the womb and how it gives rise to the mind-matter that is born.

"සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං" කියන නැත පෙනෙනුවේ අන්ත අර අන්තරාභවිකයා. "Dependent on consciousness, arise the mind-matter (viññāṇa paccayā nāma-rupa)". There the intermediary being descends to the womb (okkanthi).

මොකද, විඤ්ඤාණය නතුව හටගන්නේ නෑ. "රූපයෙන් තොරව, විඤ්ඤාණයෙන් තොරව, සංඥාවෙන් තොරව, සංඛාරයෙන් තොරව විඤ්ඤාණයේ ගමනක් හෝ හිටීමක්, නැඟීමක් හෝ වැඩීමක් හෝ චුතියක් හෝ නොකියමි!"

The consciousness does not arise on its own. Lord Buddha said, "Without form, without sensations, without perceptions, without mental fabrications, there won't be any standing, going, arising, growing or decease to the consciousness".

එහෙනම්, විඤ්ඤාණය කියන එකේ ස්වභාවයට රූපයක්, වේදනාව, සංඥාව, සංඛාර නියෙන්න ඕනේ. එනැතකයි විඤ්ඤාණයක් විද්‍යාමාන වෙන්නේ.

Thus by nature, the consciousness requires form, sensations, perceptions, mental fabrications, to be manifested.

* එහෙනම්, විඤ්ඤාණයක් යම් නැතක විද්‍යාමාන වෙනවා නම්, රූපයක් එනන නියෙන්න ඕනේ. රූපයක් නැතුව විඤ්ඤාණයක් කොතනක වත් විද්‍යාමාන වෙන්නේ නෑ!

Thus if there is the manifestation of a consciousness, there has to be conducive matter or form. Without the form, the consciousness would simply not manifest.

එහෙනම්, විඤ්ඤාණය මවු කුසට බහිනකොට, "කුමරෙකුගේ හෝ කුමරියකගේ විඤ්ඤාණයක් මවු කුසට බැසගනී ද..." **කුමරා - කුමරී හැදිලා ඉවරයි නේද**

Then, by the time the consciousness descends in to the womb, the child is already created. Isn't it?

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනකොට විඤ්ඤාණය මවු කුසට බහිනකොට? හොඳට පැහැදිලිව දේශනා කරලා තියෙනවා නේ! "ආනන්ද, කුමරෙකුගේ හෝ කුමරියකගේ විඤ්ඤාණයක් මවු කුසට බැසගනීද, මවු කුසේ නාමරූපය හැදෙනවා. විඤ්ඤාණය මවු කුසෙන් ඉවත යාද, නාමරූපය හැදෙන්නේ නෑ!

The Lord Buddha clearly says, if the consciousness of an unborn child descends to the womb, the mind-matter grows inside the womb and if the consciousness leaves, then there won't be any growth as such.

ඒ නිසා කියනවා විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමරූපං! අන්න, සසර ගමනේ දී, අපේ සසර ගමනට යනකොට මේ පටිච්ච සමුප්පාදයක් ක්‍රියාත්මක වෙන හැටි පෙන්වුවා.

Thus we say, "Dependent on consciousness, arise the mind-matter (viññāṇa paccayā nāma-rupa)". This is how the dependent origination works when the samsaric journey is propelled, form one birth to the next.

මේ සියලුම තැන පටිච්ච සමුප්පාද වක්‍ර වලින් පිරිලා තියෙන්නේ.

Every little stage is governed by applicable dependent origination cycles.

(ශ්‍රාවක මහතෙක්): සියුම් ව සහ විශාල වශයෙන්.

A listener: In small as well as large scale.

(ස්වාමීන් වහන්සේ): අන්න ඒකයි! **කුඩා සහ මහත් හැම දෙයක් ම පටිච්ච සමුප්පාද වක්‍ර වලට අයිතියි.** ඒ නිසා "මහා සාගරය වාගේ" කිවුවේ ඔන්න ඔකයි.

Waharaka Thero: There, each and every process of living, minute or large, all are governed by respective dependent origination cycles.

ඉතින් මේ පටිච්ච සමුප්පාද වක්‍රය කියලා මේ මිනිහෙක් මැරිලා උපදින තැනට විතරක් අද අරගෙන ඉන්නවා, අන්න ඒකයි.

Nowadays the dependent origination is considered, confined to the death and re-birth of individual beings.

දැන් නාමරූප පහල වෙන හැටි බලන්න ගිහාම – අන්න ඒකයි කියන්නේ! අංශු මාත්‍රයේ පවා පටිච්ච සමුප්පාද වක්‍ර! ක්‍රියාත්‍රු – පටිච්ච සමුප්පාදකයි ඔක්කෝම, මේ බාහිර හැම දෙයක් ම ඒ වගේ.

When we look into how mind-matter arises, to all external phenomena, even to the minute detail, everything has a dependent origination.

දැන් මං ඕකට පෙන්වලා දෙන්නම්, දැන් මලක් හැදෙනකොට පටිච්ච සමුප්පාද ක්‍රියාවලිය ඒකට ගලපන හැටි.

I will show you this with the example of the process of the blooming of a flower.

මේක තමයි දහම් දකින හැටි. දහම් දැකීමේ දී මුලු ලෝකෙම දකින්න පුලුවන් පටිච්ච සමුප්පාදය දැක්ක දාට.

This is how we should see Dhamma, understand it. Then when you have understood the dependent origination, you may see through anything and everything in the world.

"යෝ පටිච්ච සමුප්පාදං එස්සති සෝ ධම්මං එස්සති - යමෙක් පටිච්ච සමුප්පාදය දකී නම් ඔහු ධර්ම දකී, ධර්මය දකිනවා!"

"Yo paticcasamuppadam passati, so Dhammam passati." One who sees paticcasamuppada sees the Dhamma.

ධර්මය කියලා කියන්නේ මේ ත්‍රිපිටක ධර්මය පොතේ ලියලා තියෙන අකුරු වික නෙමෙයි, මේ ලෝකේ දරන හැටි! ධර්ම කියන්නේ දරනවාට, අන්න ඒකයි!

Dhamma is not necessarily the words written in the canonical texts. It is what the world holds. Damma means what something hold.

මේ "යමක් යම් සේ දරන්නේ ධර්ම වලින්!" අන්න ඒකයි, යමක් යම් සේ දරනවා.

The attributes of something are held by Dhamma, having something in a certain way.

නීති වලට විතරක් නෙමෙයි, දැන් යමක් යම් සේ දරනවා. ඒක එහෙම දරන්නේ ඇයි? එහෙම පවතින්නේ ඇයි? මොනවා නිසාද? අන්න ඒක විග්‍රහ කරගන්න ඕනේ.

Not only about the natural laws, we need to see why it holds what it holds, because of what, they hold what they hold.

අන්න එතකොට ඒකට අවශ්‍යය කරන දේවල් යමක් සම්බන්ධ වෙන්න ඕනේ, ඒක දරන ක්‍රමයක් තියෙනවා – ක්‍රම රටාවක්, එහෙමයි හැදෙන්නේ.

Then you will see to hold, what it holds, some conditions have to be met. We begin to see the pattern to how everything holds, what they hold.

දැන් පිපුනා මලක්! දැන් අපි "ජාති" කියන එක දැන් පටිච්ච සමුප්පාදය මේ කාලේ අපිට උගන්වන්න හදන්නේ මේ සත්ත්ව පුද්ගලයින්ට සම්බන්ධ කරලා විතරයි.

A flower is bloomed, arisen (jāthi). Jāthi or arising is not limited to living beings.

බුදුරජාණන් වහන්සේ, සත්ත්ව-පුද්ගල-ද්‍රව්‍ය-වස්තු කියන මේ හේදයක් තියන්නේ නැතුව, හේතු-එල වාදය පෙන්වන්න, ධර්මතාවය පෙන්වන්නයි පෙන්වලා දුන්නේ පටිච්ච සමුප්පාදය.

The Lord Buddha, presented the dependent origination to explain the natural law of every animal-individual-material-object.

එහෙනම් මේක "ජාති" කියනකොට, දැන් "මල් ජාති", අපේ ඔය වචනයක් අදත් තියෙනවා. ගස් ජාති, ගල් ජාති, මල් ජාති, කොල ජාති, වැලි ජාති, ජාති කියන වචනය හැම තැනම දාලා තියෙනවා, මිනිස්සුන්ට විතරක් නෙමෙයි, සත්ත්වයින්ට විතරක් නෙමෙයි, හැම දේකටම!

Jāthi applies to all living and non-living phenomena. Jāthi in Sinhala also refer to the type. For example, "Mal Jāthi" means types of flowers.

එහෙනම්, "ජාති" කියන එකට ඒවා ඔක්කෝම අයිතියි! එහෙනම්, මල් ජාතියක් – අපි හිතමු රෝස මලක්, මොනවා හරි කමක් නෑ ගන්නා මල් ජාතියක්. දැන් අපිට බලන්න ඕනේ, ජාතියක් තියෙනවා.

We consider a rose, or any flower, which has arisen, we have Jāthi.

දැන් **“ජාති පච්චයා ජරා මරණං”** – දැන් එතනත් මොකද්ද ජරා මරණය?

Jāthi paccaya jarā maranang (dependent on arising, arise ageing and death).

ඒ මල් ජාතියක ජරාවක් දකින්න පුලුවන් ද ඒ මල පිපුනේ නැත්නම්? දැන් පරවෙන්න එන රෝස මලක් දැක්ක හැකිද රෝස මලක් පිපුනේ නැත්නම්? දකින්න බෑ නේ!

If the flower never bloomed, there won't be any withering away.

එහෙනම් දැන් ආං රෝස මල වැටුනා, බිම – නටුවෙන් ගැලවිලා. රෝස මල් මරණය!

The moment the flower falls off the stalk, that will be the death of the flower.

රෝස මල් මරණයක් දකින්න පුලුවන්ද රෝස මලක් ජරාවට පත් වෙලා මැරෙන්න පිපුනේ නැත්නම්?

How would it be possible to see the demise of the flower, if it never bloomed and it never withered away?

එහෙනම්, රෝස මල් ජාතියක් ලෝකේ තියෙනකන් රෝස මලක ජරාවක් හෝ රෝස මලක මරණයක් දැක්කහැකි.

So long the flowers bloom, there will also be withering away and expiry.

එහෙනම්, ජරා මරණ අපිට මේ සත්ත්වයින්ට-පුද්ගලයින්ට වෙන් කරලා නෑ! හැම දේටම පොදුයි ජරා-මරණ. යමක් හටගන්නා නම් ජරාවට පත් වෙලා මරණයට පත් වෙනවා.

Thus the ageing/ decay and death is not limited to living beings, it is true to everything. If there is an arising of some sort, ageing and death will definitely follow.

අන්න පත්වෙලා එන පොදු ස්වභාවය! අන්න රෝස මල් ජරා-මරණය. එහෙනම්, රෝස මල කියන ජාතිය පිපුන නිසයි ඒකේ ජරා-මරණය අපි දැක්කේ, ජාති පච්චයා ජරා මරණං කියන එක රෝස මලට ඒ පටිච්ච සමුප්පාදයයි මේ කියන්නේ, තේරුණා නේ!

That is the norm, the dependent origination is true to everything such as this flower we consider.

අන්න, රෝස මල් ජාතිය කොහොමද හටගන්නේ? සිද්ධාන්තය මොකද්ද? **“භව පච්චයා ජාති”** සිද්ධාන්තය.

How did the flower arise? Bhava paccaya jāthi (dependent on being, arise arising) is the underlying theory.

දැන් **“භව”** කියන්නේ? **වීමක්, නිර්මාණය!** නිර්මාණය නිසා ජාති නිපදවෙනවා. දැන් නිර්මාණයක් හැදෙන්න ඕනේ රෝස මල කියන එක විද්‍යාමාන වෙලා, පිපිලා එන්න.

Bhava or being is a coming in to being, from that comes arising. Being a rose, gives rise to the flower.

ඒකට අවශ්‍යය දේවල් එතෙන්ට ඇවිදිලිලා නිර්මාණය වෙන්න ඕනේ. එහෙනම්, මොකද්ද වෙන්නේ? **“උපාදාන පච්චයා භවෝ”** – මේ නිර්මාණය වෙන්න නිකන් බෑ! රෝස මල භාදෙන්න, නිර්මාණය වෙන්න අවශ්‍යය කරන, ලඟට ඇදෙන්නේ මොනවාද?

Based on theory, upādāna paccayā bhava (dependent on clinging, arise being), things that needs for the flower to manifest, has to come together.

“උපාදානයක්” නියෙන්න ඕනේ, “ආසන්නයට ඇදෙන යමක්” නියෙන්න ඕනේ.

What should come together to allow that?

ආසන්නයට මොනවාද ඇදෙන්නේ? ආපෝ ධාතු, තේජෝ ධාතු, වායෝ ධාතු, පඨවි ධාතු කියන ධාතු හතරේ සංකලනයෙන් හටගන්න ඕපසක් අර රෝස මලේ නැට්ට දිගේ ගිහිල්ලා, රිකිල්ල දිගේ ඇවිදිලිලා, නටුවෙන් ඇතුල් වෙලා, අර මල පිපෙන තැනට ගිහිල්ලා මොකද වෙන්නේ?

The four elementary qualities- Patavi (solidity), Āpo (liquidity), Thejo (Heat), wāyo (gaseous) should combine together, to generate sustenance which travels through the twig, the stalk and to the base of the flower.

ආසන්නයට උපාදාන වෙන්න ඕනේ! එතකොට, ඒකෙන් තමයි නිර්මාණය කරලා, භව කරලා ජාතියක් කියලා රෝස මලේ ජාතිය පහල කරන්නේ!

When those things are drawn to the close proximity, the flower comes in to being, giving rise to the flower.